

OSNOVNA ŠOLA ORMOŽ
Znanje | Varnost | Odgovornost | Ustvarjalnost

TETE IZ OZADJA

PODROČJE: SOCIOLOGIJA

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorice:

Larisa Šek

Hana Potočnjak

Nina Bokša

Mentorici:

Sanja Miškovič, prof.

Kristina Podgorelec, uni. dipl. soc. ped.

Ormož, marec 2017

»"Prijatelj", senci tvoji je enak, ki zvesto za teboj se vije, dokler ti sreče sonce sije; a ko se pripodi oblak, ko sonce ti zagrne mrak, se tudi "senca" tvoja skrrije!«

(Simon Gregorčič)

ZAHVALA

Za pomoč pri raziskovalni nalogi se zahvaljujemo našima mentoricama Sanji Miškovič, prof. angleščine in pedagogike, in Kristini Podgorelec, uni. dipl. soc. ped., ki sta nas usmerjali in vodili skozi nastajanje raziskovalne naloge. Razložili sta nam, kako poteka raziskovalni proces, in nas vseskozi spodbujali. Tudi za pomoč pri prevodu povzetka v angleški jezik se zahvaljujemo naši mentorici Sanji Miškovič. Prav tako hvala učiteljici Sandri Bolčević, mag. in prof slov. jezika in književnosti, ki je našo raziskovalno nalogo lektorirala.

KAZALO VSEBINE

1.	UVOD	1
1.1	Hipoteze	2
1.2	Metode dela	2
1.2.1	Preučevanje literature	2
1.2.2	Anketa	3
1.2.3	Intervju	3
1.2.4	Metoda fokusnih skupin	4
2.	TEORETIČNI DEL	5
2.1	Medvrstniško nasilje	5
2.1.1	Definicija nasilja	5
2.1.2	Oblike medvrstniškega nasilja	5
2.1.3	Vloge v nasilju	6
2.1.3.1	Žrtev	6
2.1.3.2	Nasilnež	7
2.1.3.3	Opazovalec	7
2.1.4	Vpliv spola na medvrstniško nasilje	8
2.1.5	Tete iz ozadja	8
3.	REZULTATI	10
3.1	Anketa	10
3.1.1	Analiza vprašalnika za dekleta	10
3.1.2	Analiza vprašalnika za fante	15
3.2	Intervjuji s svetovalnimi delavci vključenih šol	19
3.2.1	Intervju s svetovalno delavko OŠ Ormož, go. Mojca Bauman Kralj	19
3.2.2	Intervju s svetovalno delavko OŠ Miklavž pri Ormožu, go. Nadjo Domjanić Curk	20
3.2.3	Intervju s pomočnikom ravnatelja in svetovalnim delavcem OŠ Velika Nedelja, g. Marjanom Škvorcem	21
3.2.4	Intervju s svetovalno delavko OŠ Središče ob Dravi, go. Nino Kostric	22
3.3	Metoda fokusnih skupin – mnenja naših sošolcev	22
4.	DISKUSIJA	25
5.	ZAKLJUČEK S SMERNICAMI ZA NAPREJ	27
6.	LITERATURA	29

7. PRILOGE.....	31
-----------------	----

KAZALO SLIK

<i>Slika 1: Raziskovanje (Vir: Miškovič S., 2016)</i>	<i>3</i>
<i>Slika 2: Metoda fokusne skupine (Vir: Bokša N., 2016)</i>	<i>4</i>
<i>Slika 3 in slika 4: Nasilje med dekleti (Vir: Miškovič S., 2017).....</i>	<i>8</i>
<i>Slika 5: Tete iz ozadja (Vir: Miškovič S., 2017)</i>	<i>9</i>
<i>Slika 6: Šola, ki jo obiskujejo anketirane učenke.....</i>	<i>10</i>
<i>Slika 7: Dekleta, ki so že bila žrtve nasilnega vedenja drugih deklet</i>	<i>10</i>
<i>Slika 8: Vrste fizičnega nasilja med dekleti</i>	<i>11</i>
<i>Slika 9: Vrste fizičnega nasilja med dekleti</i>	<i>11</i>
<i>Slika 10: Odziv dekleta na nasilje s strani drugega dekleta</i>	<i>12</i>
<i>Slika 11: Dekleta, ki so že bila nasilna do drugega dekleta</i>	<i>12</i>
<i>Slika 12: Razlogi deklet za njihovo nasilno dejanje.....</i>	<i>12</i>
<i>Slika 13: Pretepi med dekleti</i>	<i>13</i>
<i>Slika 14: Poznavanje izraza »tete iz ozadja«</i>	<i>13</i>
<i>Slika 15: Razlaga izraza »tete iz ozadja« med dekleti</i>	<i>14</i>
<i>Slika 16: Šola, ki jo obiskujejo anketirani učenci.....</i>	<i>15</i>
<i>Slika 17: Vrsta nasilja, ki ga je dekle izvajalo nad drugim dekletom</i>	<i>15</i>
<i>Slika 18: Dejanje fanta v primeru nasilja dekleta nad dekletom</i>	<i>16</i>
<i>Slika 19: Pogled fantov na razloge za nasilje med dekleti</i>	<i>16</i>
<i>Slika 20: Vzrok za nasilje nad dekletom po naročilu tretjega dekleta.....</i>	<i>17</i>
<i>Slika 21: Izvajanje nasilja pod prisilo</i>	<i>17</i>
<i>Slika 22: Razlogi za nasilje</i>	<i>18</i>
<i>Slika 23: Poznavanje izraza »tete iz ozadja«</i>	<i>18</i>
<i>Slika 24: Kako si fantje razlagajo pojem »tete iz ozadja«</i>	<i>18</i>
<i>Slika 25 Razmišljanja fantov o nasilju.....</i>	<i>19</i>

POVZETEK

Prijatelj je kot senca, ki te spremlja povsod. Ko ti je lepo, skupaj uživata, ko ti je težko, te potolaži, je tvoja rama, na kateri lahko potočiš solzo. Prijatelje potrebujemo, saj brez njih skoraj ne moremo.

Včasih se pripodi nad nas oblak, ki prekrije sonce in prežene našo srečo. Takrat izgine tudi naša senca. Prijatelj se potuhne in nas pusti, da sami rešujemo težave in se spopadamo s tistimi, ki niso prijazni do nas, in nam spodmakne ramo, na kateri bi jokali. Takrat naša senca pobegne. Ne zapusti nas, samo malo se potuhne. Pusti nas, da se znajdemo sami, saj tako postajamo močnejši, odgovornejši, zrelejši.

Včasih se namesto prijatelja pojavi »teta«. Pa ne kakšna prijazna, ki bi nam ponudila bonbone ali košček čokolade, nam namenila besedo tolažbe ali nam popihala potolčeno koleno. Pojavi se »teta«, ki ni prijazna, ki od nas zahteva nekaj, česar ne znamo, ne moremo ali nočemo narediti. Zahteva, da smo nesramni do drugih, nas izsiljuje, grozi, da bo drugim povedala našo skrivnost. V strahu, da tega ne bi storila, naredimo tudi kaj, za kar vemo, da ni prav, s čimer prizadenemo druge, jih naredimo nesrečne in smo nesrečni tudi sami. Smo nasilni, ker nam je »teta« tako ukazala. Počnemo nekaj, česar sicer ne bi, ker je do nas nesramna, ker je močnejša od nas – bodisi fizično ali verbalno. Ne poznamo načinov, kako bi se temu izognili, ne vemo, komu lahko zaupamo, kdo nam lahko pomaga.

Vendar vedimo, vedno je nekdo, ki nam lahko pomaga, da se bomo opogumili in takšni »teti« rekli NE. Ji rekli in pokazali, da nismo nasilni, da se znamo postaviti zase na primeren način – tako, da nikogar ne prizadenemo. Vedno je kje tudi dobra, poštena, prijazna teta, ki nam bo pomagala, da se bomo izognili temu, da smo žrtev ali nasilnež, in nam bo pokazala pravo pot v življenju. Samo dovoliti si moramo, da jo najdemo, moramo ji prisluhniti in tako bomo sebe in marsikoga v svoji bližini rešili težav, ki jih s sabo nosi nasilje.

Ključne besede: medvrstniško nasilje, žrtev, nasilnež, »tete iz ozadja«.

ABSTRACT

A friend is like a shadow who never leaves your side. When you feel good, you enjoy each other's company, when you're down a friend helps you get up and gives you a shoulder to cry on. We need friends and can't live without them.

Sometimes the clouds rush upon us that block the sunlight and banish our happiness out of our lives. Then our shadow disappears. Our friend backs out and leaves us to solve our problems alone and fight those who make us feel bad and removes the shoulder that we used to cry on. That's when our shadow escapes. It doesn't leave us, just backs out a little bit and leaves us to cope with our problems alone, because that is how we get stronger, more responsible and mature.

Instead of a friend there is sometimes an "aunt". Not a nice one, who would offer us sweets or a piece of chocolate, say a nice word of comfort and blow on a wounded knee. An aunt that appears isn't nice and wants us to do something that we otherwise aren't able, can't or wouldn't do. She demands that we are rude to people, blackmails us and threatens to reveal our secret. In this fear we do things that are wrong. We hurt people, make them unhappy which also reflects in our misery. We are violent because she told us to be. We do things we normally don't, because she is mean and stronger – physically or verbally. We don't know the ways to avoid that, who to trust and who can help us.

We should know that there's always someone who can help us and encourage us to say NO to an aunt. Show her that we aren't violent, that we can stick up for ourselves in an appropriate way so nobody gets hurt. There's always a nice, honest and kind aunt who will help us avoid being a victim or a bully and show us the right way. We should let ourselves find her and listen to her to save us from troubles that bring violence.

Key words: peer violence, victim, bully, »aunt from the background«

1. UVOD

Medvrstniško nasilje je oblika nasilja, s katero si tudi me nismo povsem tuje. V našem razredu se kar pogosto dogajajo prepiri, ki so po obsegu predvsem manjši, v njih pa se ne vplete večja skupina ljudi.

Čeprav prevladujejo manjši prepiri, si je nekega dne ena izmed sošolk zaželela več pozornosti in višji položaj v skupini. S to željo se je podala na misijo, da uniči dotedanje odnose med sošolci in sošolkami, zato je začela širiti razne lažne govorice o dekletih v našem razredu. Med njimi je želela razdreti že obstoječa prijateljstva in pridobiti posameznike na svojo stran, tako pa postati njihova »prijateljica«. Ta poskus »prevlade« je vsaka od nas opazovala z različnih pozicij in je bila različno udeležena v njem.

V prepiru, ki je trajal dobro polovico šolskega leta, sta sodelovali dve izmed nas. Dekle, ki je želelo prevzeti nadzor nad življenjem ostalih deklet v razredu, je to storilo z izmišljenimi zgodbami in dogodki, ki so na ostale metali slabo luč, a je medtem vedno pazila, da ona ne bi izpadla kot storilec (nasilnež). Vse smo ji verjele, saj smo mislile, da nima razloga za širjenje laži in uničevanje prijateljstev. Nekaj časa je šlo vse kot po maslu, vendar je resnica kmalu prišla na dan in ostala dekleta so se odločila, da se bodo pobotala in poskušala pozabiti na vse neprijetne dogodke, ki so se zgodili zaradi laži.

Dekle v vlogi nasilnice je še vedno pazilo, da ne bi izpadlo kot krivec, in se je osebam, ki niso bile neposredno vpletene v prepir in o njem niso vedele podrobnosti, predstavljalo kot žrtev. S pretvarjanjem, da je žrtev, si je pridobila še več članov svoje nove skupine. Vsi so jo podpirali in tolažili, hkrati pa zaničevali in zmerjali ostala dekleta. Dekleta v vlogi žrtev so se počutila ponižana, izrabljena, žalostna, prevarana, obupana. Verjela so vse, kar je povedala nasilnica in se tako oddaljevala od ostalih v razredu. Mislila so, da drugim več ne morejo zaupati, in se zaprla vase. Prišlo je tudi tako daleč, da so nekatera med njimi želela zamenjati oddelek, druge pa celo šolo. Niso želele, da bi se dogodek še kdaj ponovil, zato so se ostalim v razredu podredila in poskusila pomagati vsem, ki so imeli težave. Dekleta so se v tem času zelo zblížala s fanti, saj so jih nekateri, ki so vedeli resnico, poslušali in jim poskušali pomagati, vendar to ni bilo dovolj, saj je bilo nasilje psihično in skrito drugim.

Z dogodkom še danes nismo popolnoma opravile. Nekako smo ga potisnile v ozadje, saj se je začelo zadnje skupno leto v osnovni šoli, ki ga želimo preživeti čim bolj prijetno.

Ti dogodki iz preteklosti so nas napeljali k razmišljanju o tistih, ki izvajajo nasilje, a so dobro skriti za svojimi dejanji ali pa najdejo nekoga, ki nasilna dejanja izvajajo namesto njih. Ker je šlo za dekleta, smo se odločile, da jih poimenujemo »tete iz ozadja« in da v naši raziskovalni nalogi raziščemo prav ta pojav, o katerem se ne govori toliko kot o direktnih oblikah nasilja med vrstniki. Zanimalo nas je tudi, kako fantje gledajo na nasilje nad dekleti, saj so bili v našem primeru marsikdaj zavezniki – bodisi na eni ali na drugi strani.

Raziskovale smo nasilje med dekleti. Zanimalo nas je, kakšne oblike nasilja so najpogostejše med njimi, ali je res psihično nasilje med dekleti pogostejše od fizičnega, kaj želijo s svojim vedenjem doseči »tete iz ozadja« in v koliki meri se le te pojavljajo.

S to raziskovalno nalogo smo želele opozoriti na različne oblike nasilja med dekleti, predvsem prikrite. Pri dekletih želimo razviti večjo občutljivost za ta pojav in jim pomagati, da bodo začela razmišljati o primernejših načinih reševanja konfliktov, navezovanja stikov in iskanja svojega mesta v različnih skupinah. Prav tako pa želimo fantom pomagati, da bi se znašli, ko bodo pričali nasilju med dekleti, in jim bodo znali pomagati. Fantje so po naravi takšni, da jim je bližje fizično nasilje, na verbalno in psihično, ki pa je bolj prisotno med dekleti, pa pogosto niso niti pozorni.

Za mnenje in pogled na nasilje med dekleti smo povprašale tudi šolske svetovalne delavce, ki se s tem pojavom skoraj vsakodnevno srečujejo pri svojem delu. Menimo, da bi morali biti tudi oni bolj pozorni na podtalno delovanje posameznic, ki s svojim vedenjem prav gotovo ne pripomorejo k dobremu počutju v razredih in na šoli.

Izvedle smo tudi fokusno skupino s fanti iz našega razreda in jih povprašale, kaj sploh vedo o izrazu »tete iz ozadja«, kakšne vrste nasilja med dekleti opazijo in katera oblika nasilja je najpogostejša.

V naši raziskavi smo najprej določile širše zastavljena raziskovalna vprašanja:

1. Kakšnih oblik nasilja je med dekleti največ?
2. Kdo so »tete iz ozadja«?
3. Kako dekleta največkrat odreagirajo na nasilje vrstnic?
4. Kako na nasilje med dekleti gledajo fantje?
5. Kako se fantje odzovejo na nasilje med dekleti?
6. Zakaj dekleta izvajajo nasilje?
7. Kako dekleta prisili drugo deklet naj bo nasilno?
8. Zakaj jo prisili v nasilje?

1.1 Hipoteze

Zgornja raziskovalna vprašanja so nam služila kot podlaga za postavitve naslednjih hipotez:

H1: Več kot tretjina anketiranih deklet je že bila žrtev nasilja s strani drugega dekleta.

H2: Dekleta so v več kot polovici primerov nasilna do drugega dekleta, da ne bi bila izključena iz družbe.

H3: Dekleta se na nasilje najpogosteje odzovejo s solzami.

H4: Fantje menijo, da dekleta izvajajo nasilje nad drugim dekletom najpogosteje z namenom, da pokaže svojo pomembnost.

H5: Fantje menijo, da se med dekleti pojavlja več oblik psihičnega kot fizičnega nasilja.

H6: Manj kot polovica učenk in učencev pozna izraz »tete iz ozadja«.

1.2 Metode dela

1.2.1 Preučevanje literature

Zbrale smo literaturo, vezano na temo medvrstniškega nasilja, in v njej poiskale predvsem definicije medvrstniškega nasilja in raziskale vloge, ki se ob nasilju pojavljajo.

Našle smo opredelitev vlog nasilneža in žrtve. Opazovalec pa je bil omenjen kot oseba, najpomembnejša v postopku reševanja nasilja.

V literaturi nismo uspeli najti definicije vloge, ki smo jo same poimenovali »teta iz ozadja«. Verjetno v takšni obliki niti ne obstaja. Za to besedno zvezo smo se odločile in jo povzele po pojmu

»strici iz ozadja«. Definicijo vloge, ki smo jo same poimenovala »teta iz ozadja«, smo našle v povezavi s politiko, kjer pomeni osebo, delujočo iz ozadja.

Slika 1: Raziskovanje (Vir: Miškovič S., 2016)

1.2.2 Anketa

Sestavile smo dva anketna vprašalnika za učence in učenke naše osnovne šole in še treh okoliških šol. Izponjevali so ga učenci in učenke tretjega vzgojno-izobraževalnega obdobja OŠ Ormož, OŠ Velika Nedelja, OŠ Miklavž pri Ormožu in OŠ Središče ob Dravi.

Prvi je bil namenjen dekletom. Od njih smo želele izvedeti, ali so se že znašle v vlogah, ki jih opredeljuje nasilje, s kakšimi vrstami nasilja se srečujejo in kako se nanj odzivajo. Še posebej nas je zanimalo, ali so se že kdaj znašle v vlogi »tete iz ozadja« in ali ta izraz sploh poznajo.

Drugi je bil namenjen fantom. Od njih smo želele izvedeti, kako oni vidijo nasilje med dekleti, kako se nanj odzivajo in kako si razlagajo pojem »tete iz ozadja«.

Vzorca anketnega vprašalnika sta PRILOGI A in B.

Vprašanja na anketnem vprašalniku so bila odprtega, zaprtega ter kombiniranega tipa. Vprašanja smo oblikovale na podlagi predelane literature in dosedanjih izkušenj z nasiljem glede na raziskovalna vprašanja. Obdelava podatkov je bila narejena v računalniškem programu Microsoft Excell.

1.2.3 Intervju

Intervjuvale smo svetovalne delavce zgoraj naštetih osnovnih šol. S pomočjo opravljenega intervjuja, ki se nahaja v PRILOGI C, smo pridobile pogled na medvrstniško nasilje s strani svetovalnih delavcev, ki so pomemben člen v reševanju medsebojnih konfliktov na šolah.

1.2.4 Metoda fokusnih skupin

Metoda fokusnih skupin je ena od kvalitativnih metod za zbiranje, analizo in interpretacijo podatkov. Sodi torej med metode, pri katerih se uporabljajo nestandardizirane tehnike anketiranja ali opazovanja, ki niso zelo strukturirane, npr. skupinske diskusije ali poglobljeni individualni intervjuji. Izsledki tega tipa raziskovanja niso merljivi. Raziskovalci iščejo kvalitativne podatke za oblikovanje vtisa, in ne za številčno ali merljivo definiranje trga ali določene skupine. Kvalitativne raziskave nam dajo odgovor kaj, kako in zakaj, ne pa koliko (Klemenčič, Hlebec, 2007).

V fokusno skupino smo vključile 8 fantov našega, to je 9. a, razreda. Naša vprašanja so izhajala iz raziskovalnih vprašanj. Želele smo pridobiti njihovo mnenje o dogodku v 7. razredu, opisanem v uvodu naloge. Zanimalo nas je, kako oni gledajo na nasilje med dekletimi. Odgovore na ta vprašanja bi težje dobile preko vprašalnika, zato se nam je zdela metoda fokusne skupine v tem primeru bolj uporabna. Časovno smo se prepustile samemu toku dogajanja, pred samim srečanjem pa smo ustrezno pripravile prostor in snemalno opremo. Uporabile smo snemalnik zvoka, da smo lahko zvočni material kasneje tudi ustrezno analizirale. Vprašanja so navedena v PRILOGI D.

Slika 2: Metoda fokusne skupine (Vir: Bokša N., 2016)

2. TEORETIČNI DEL

2.1 Medvrstniško nasilje

2.1.1 Definicija nasilja

Medvrstniško nasilje je agresivno dejanje ali vedenje, ki je namerno, nenaključno in traja dlje časa ter vključuje neravnovesje moči med žrtvijo in nasilnežem. Nasilje je pogosto konstanto, zavzema pa mnoge oblike in se pojavlja v mnogih vrstah (Za-nenasilje, 2016).

Medvrstniško nasilje je dandanes zelo razširjeno, bolj kot si sploh zmoremo predstavljati. Pojavlja se v številnih oblikah, posamezniki pa se z njim spopadamo na različne načine. Vrstniki smo eden do drugega vedno manj strpni in kaj hitro pride do uveljavljanja lastne volje na neprimeren način.

Številne raziskave so pokazale, da se otrok nasilja nauči že v zgodnjem otroštvu, pri čemer imajo najpomembnejšo vlogo starši. Otroci morajo odraščati v družini polni ljubezni in razumevanja. Pomembno je, da se otroka nauči, kako se spopasti z besom, jezo in podobnimi čustvi brez nasilja. Otroci, ki take vzgoje niso deležni, imajo večje možnosti, da bodo postali nasilneži (Nasilje v šoli – bullying II, 2016).

Pojav nasilja med otroci istih let pa ni nov pojav. V začetkih raziskovanja medvrstniškega nasilja je veljalo prepričanje, da je medvrstniško nasilje pojav, ki je značilen le za fante, ker so se strokovnjaki usmerjali le v raziskovanje fizične in verbalne oblike (Olweus, D., 1995).

Nasilje je pravzaprav dejanje, v katerem nasilnež proti drugi osebi (žrtvi) ali večji skupini ljudi uporabi fizično ali psihično silo, ki se lahko kaže skozi grožnje ali pa fizična dejanja nasilja. Grožnje so lahko namenjene žrtvi neposredno, lahko pa nasilnež izsiljuje še kakšno drugo osebo, ki bo zanj izvedla nasilno dejanje. Ta druga oseba je prav tako žrtev, saj se nasilneža boji ali pa se mu samo želi prilagoditi ter v odnosu z njim obdržati vsaj navidezen dober odnos. Dogaja se tudi, da se nasilneži združujejo v skupine, vanje pa so vključene tudi žrtve, ki sodelujejo zaradi strahu ali pridobitve vsaj navideznega ugodnejšega položaja v skupini.

2.1.2 Oblike medvrstniškega nasilja

Oblike nasilja med vrstniki se med seboj zelo razlikujejo; nekatere so direktne in hitreje ter lažje opazne, druge prikrite in indirektne (Nasilje nad vrstniki, 2017).

Oblike, ki so vidne, je lahko odkriti in opredeliti. Prav pojem prikrito nasilje nas je pripeljal do razmišljanja o tem, kdo je tisti, ki je lahko skrit za nasiljem. Ali se dejansko nasilje vedno prične pri žrtvi ali pa je lahko v ozadju nekdo tretji, ki deluje prikrito in si tako pridobiva status v neki skupini in izkazuje svojo premoč nad ostalimi? Ali je mogoče samo dovolj pameten, da se sam ne izpostavlja in ne izvaja nasilnih dejanj nad drugimi, najde pa nekoga, ki bo to opravil namesto njega?

Najpogostejše oblike nasilja so verbalno nasilje, fizično oz. telesno nasilje, psihično nasilje, socialno izločanje (Kesič, 2010).

K verbalnemu nasilju štejemo nasilno komunikacijo, dajanje vzdevkov in zmerljivk, ki so za žrtev neprijetni in so zbadljivi. Sem sodijo tudi kričanje in preklinjanje, poniževanje, izpostavljanje šibkosti, posmehovanje videzu, delu, (ne)uspešnosti, družini in vulgarizmi. Verbalno nasilje večkrat preraste v ustrahovanje, grožnje, čustveno trpinčenje in socialno izoliranje. Vzroki nadaljevanja verbalnega nasilja so vloga staršev, medijev in družabnega okolja (Lešnik, 2014).

Fizično nasilje je ena najbolj direktnih in hitro opaznih oblik, ker ima najbolj vidne posledice. Med fizično nasilje prištevamo ščipanje, porivanje, grizenje, pretepanje ... Poznamo tudi materialno nasilje (povzročanje škode, izsiljevanje denarja ...), spolno nadlegovanje (otipavanje), internetno nadlegovanje – nasilje na socialnih omrežjih, izsiljevanje in ekonomsko nasilje, sistematično

nasilje, afektivno agresivnost, čustveno nasilje (grožnje, poniževanje, izključevanje iz družbe), rasno nasilje ... (Kesič, 2010).

Nasilje lahko delimo tudi na neposredno in posredno. Neposredno nasilje zajema verbalno in fizično nasilje, kaže pa se kot brce, udarci, jemanje lastnine (denarja), grožnje, porivanje in zmerjanje. Posredno nasilje, imenovano tudi odnosno nasilje, temelji na manipulaciji prijateljskih odnosov. Namen manipulacij je običajno želja po škodovanju. Pri tej vrsti nasilja so žrtve socialno izključene, o njih pa nasilneži širijo govorice in laži (Pečjak, 2014).

Iz raziskave, izvedene leta 2014 v Sloveniji, je razvidno, da je skoraj vsak deseti mladostnik (8,9 %) v preteklih parih mesecih vsaj dvakrat mesečno sodeloval pri trpinčenju. Prav tako se je skoraj vsak deseti mladostnik (9,8 %) vsaj trikrat v zadnjih 12 mesecih pretepal. O tem, da so bili žrtve trpinčenja vsaj enkrat v preteklih parih mesecih, pa poroča več kot petina mladostnikov (22,1 %). V vseh primerih je delež pomembno višji med fanti kot med dekleti (NIJZ, 2015).

2.1.3 Vloge v nasilju

V nasilju se srečujemo s tremi vlogami. To so žrtev, nasilnež in opazovalec.

2.1.3.1 Žrtev

Oseba, ki v nasilju predstavlja žrtev, je trpinčena oseba. Mnoge raziskave so pokazale jasni vzorec potencialnih žrtev nasilja. Dokazano je bilo, da je večina žrtev občutljivih, sramežljivih, vase zaprtih in imajo slabo samopodobo. Zaradi teh lastnosti dajejo vtis neprivačnosti, neumnosti in neuspešnosti. Žrtve so v šoli zavrnjene in osamljene. Če upoštevamo rezultate raziskav, potencialne žrtve nimajo niti enega dobrega prijatelja ali pa jih imajo zelo malo, njihovo stališče do nasilja pa je odklonilno. Njihovo vedenje običajno sporoča, da so negotovi in ničvredni in da se ne bodo branili v primeru nasilja (Olweus, D., 1995).

Žrtve so telesno šibkejše, med vrstniki se težko uveljavijo; niso napadalni, nagajivi ali izzivalni, telesno so običajno manj razviti. Pri žrtvah je prisotna »telesna tesnoba« (bojijo se poškodb, so neuspešni v športu in pretepih, imajo slabo telesno koordinacijo). So previdni, občutljivi, slabotni, osamljeni, šibki, pasivni, mirni, zadržani, podrejeni in sramežljivi, hitro začnejo jokati, so tesnobni, negotovi, nesrečni in žalostni in imajo slabo samopodobo. So nemirni in moteči otroci, pri katerih je zaznati različne oblike asocialnega vedenja, imajo slabše razvite socialne veščine in se tudi težje branijo. Bolje se razumejo z odraslimi kot z vrstniki, nimajo ali pa imajo malo prijateljev, učno so lahko manj ali bolj uspešni. Običajno so tisti, ki jih imajo drugi za manj pametne. Lahko so otroci iz revnejših ali bogatejših družin in otroci zaščitniških staršev (Pušnik, 1996).

Prav tako so žrtve negotove in vznemirjene pred javnim nastopanjem. Imajo pogoste glavobole, močijo posteljo, bruhamo, imajo govorne motnje, alergije, bolečine v želodcu, poškodbe, tike. Vse to se pojavlja brez posebnih jasno prepoznavnih vzrokov. Pri njih se pojavljajo psihosomatske bolezni, motnje prehranjevanja in spanja, se samopoškodujejo in so nasilni do sebe. Nekatere žrtve postanejo bolj agresivne, izvajajo različne oblike vandalizma, pogosto obolevajo, doživljajo psihične stiske, strah, nervozo, tesnoba, žalost, razdražljivost. Umikajo se v svoj svet, primanjkuje jim zaupanja vase. Žrtev lahko nenadoma postane zadirčna in groba, joče, noče v šolo in se šole boji. Lahko se pojavi jecljanje ali različne motnje in kronične bolezni. Pojavi se lahko depresija, sramežljivost, zadržanost, pasivnost, raztresenost, prestrašenost, izolacija od okolja, spremenjen odnos do šole (zaničevanje šole). Pojavijo se lahko tudi spremembe v žrtvinem videzu ali obnašanju, nasilje do sorojencev, kraja denarja staršem (Kesič, 2010).

Vse te težave se odražajo v agresivni komunikaciji z drugimi, z različnimi nasilnimi dejanji si tak otrok skuša krepiti samozaupanje in se potrjuje pred nasilneži (Nasilje nad vrstniki, 2017).

Otrok, ki se znajde v vlogi žrtve, je med odmorom sam, išče bližino učiteljev, boji se prihajati v šolo ali jo zapuščati, zato spremeni svojo običajno pot, vzrok česar pa je zamujanje ali pa prihajanje

zelo zgodaj. Starše prepriča, da ga pospremi v šolo in ga po končanem pouku počakajo, začne neopravičljivo izostajati od pouka, učni uspeh pa začne padati (Benčina, 2011).

Govori o samomoru ali ga celo skuša narediti, odklanja pogovor in se z izmišljenimi zgodbami izogiba druženju. Ima nepojasnjene modrice, odrgrnine ali druge poškodbe, bega od doma in se začne zatekati v odvisnosti, začenja izvajati nasilje nad mlajšimi (Lešnik, 2014).

Otroci, ki živijo v nenasilnem okolju, se takega obnašanja tudi navadijo in se pogosto ne znajdejo v situaciji nasilja in ne odreagirajo pravilno, kar pa nasilneža le še spodbudi (Nasilje v šoli – bullying II, 2016).

Pozitivne reakcije žrtev na nasilje so večinoma blokiranje komunikacije, zavarovanje dokazov, pogovor z odraslo osebo, prijava incidenta (spletna stran, strežnik, spletno oko – Center za varnejši internet, policija). Negativne reakcije žrtev na nasilje pa maščevanje, umik ali izogibanje prijateljem, skrivanje pred starši in brisanje dokazov ali sporočil (Lešnik, 2014).

2.1.3.2 Nasilnež

Oseba, ki v dejanju nasilja predstavlja nasilneža, je tista, ki izvaja trpinčenje nad drugo osebo. Raziskave so pokazale, da je glavna lastnost nasilnežev agresivnost, ki se ne pozna samo na njegovem obnašanju do vrstnikov, ampak tudi pri interakciji z odraslimi in učitelji.

Nasilneži imajo pozitivno stališče do nasilja. Pri njih je zaznana potreba po obvladovanju drugih in običajno nerealna dobra samopodoba. Obkrožajo jih skupine prijateljev, ki izražajo podporo njihovim dejanjem. Niso zmožni podrejanja pravilom in so kljubovalni (Olweus, 1995).

Nasilneži imajo težave s sledenjem navodilom, nasilje pa vidijo v pozitivni luči. Agresivni otroci niso sposobni empatije – vživljanja v druge, mnogi sploh nimajo občutkov krivde. Nimajo sposobnosti samokontrole, so impulzivni, razburljivi, imajo željo po dominantnosti in moči. So tesnobni in negotovi, hitro postanejo frustrirani. Običajno so močnejši od žrtev in imajo v družbi alfa pozicijo. Uživajo v nadziranju drugih, drugi do njih gojijo strahospoštovanje, žrtve pa si želijo, da bi jim bile enake. Mladi nasilneži imajo izrazito močno samopodobo, ki pa jo z vključenostjo v skupino po vedenju sebi podobnih le še utrjujejo. Zato je take skupine potrebno razdreti. Brez podpore skupine ima nasilnež več možnosti, da bo z nasilnim vedenjem prenehal in se vključil v pozitivno okolje (Benčina, 2011).

Pogosto se zgodi, da nasilnež (ki se v naprej pripravi) svoje dejanje predstavi tako, da žrtev izpade kot krivec (Kesič, 2010).

Za nasilnostjo pa se lahko skrivajo še drugi vzroki:

- Otrok, ki je nasilen do vrstnikov, je mogoče na nižji stopnji moralnega razvoja kot vrstniki.
- Nasilje za posameznike predstavlja edini način reševanja težav, ki ga poznajo.
- Nasilnež je lahko tudi sam žrtev nasilja.
- Posameznik si na tak način poskuša pridobiti mesto v skupini (Nasilje nad vrstniki, 2017).

2.1.3.3 Opazovalec

Oseba, ki v nasilju predstavlja opazovalca, je tista, ki v nasilje ni vključena, ampak ga opazuje z varne razdalje. Opazovalci v reševanju nasilja predstavljajo najpomembnejšo vlogo, saj se lahko odločijo, ali bodo povedali resnico – izdali izvajalca nasilja – ali molčali in s tem dopustili nadaljevanje nasilja. Velikokrat opazovalci nasilje zamolčijo in prikrijejo ter se umaknejo, saj nočejo izdati nasilneža zaradi lastne varnosti. Nasilneža se običajno bojijo ali pa mu želijo biti enaki, zato se mu ne želijo zameriti, ampak priti v njegov krog.

2.1.4 Vpliv spola na medvrstniško nasilje

Zaradi velikih razlik med vzorci nasilja med deklicami in dečki so avtorji študij dečke in deklice delili na dva različna svetova ali kulturi, kar pa ni čisto pravilno glede na dosedaj raziskane vzorce, saj se nekatere oblike nasilja pojavljajo pri obeh spolih.

Mnogokrat je bilo dokazano, da se v agresivnosti deklice in dečki med seboj razlikujejo, pri teh razlikah pa imajo pomembno vlogo biološki dejavniki in stereotipi o vlogah posameznega spola. Od dečkov se pričakuje, da se bodo sposobni braniti pred napadom, za deklice pa se pretepanje »ne spodobi«, kljub temu pa naj bi bile dopuščene besedne in posredne oblike nasilja (Pušnik, 1996).

Tradicionalno medvrstniško nasilje povezujemo z dečki – pa tudi to ne drži. Prav tako so lahko nasilne deklice. Res pa je, da je med dekleti manj fizičnega nasilja in več psihičnega – od zmerjanja do popolne izločitve posameznice iz kroga prijateljc (Ustrahovanje in šolarji, 2016).

Slika 3 in slika 4: Nasilje med dekleti (Vir: Miškovič S., 2017)

Že pri vzgoji so fantje vzpodbujani k samostojnosti, dekleta pa k pasivnosti in odvisnosti. Dekleta so usmerjena k notranjim čustvenim dogajanjem. Študije so v preteklosti pokazale, da fantje v situacijah z aktivnim nasiljem kličejo po pomoči, dekleta pa najpogosteje nasilna dejanja zadržijo zase, kar lahko vodi v depresijo (Pečjak, 2014).

2.1.5 Tete iz ozadja

V primeru besedne zveze »*strici iz ozadja*« gre že za ustaljeno, reproducirano, večbesedno jezikovno zgradbo, ki pomensko izkazuje visoko stopnjo prenesenega pomena (Jakop, N., Jemec Tomazin, M., 2013).

Izraz »tete iz ozadja« izhaja iz povezave z izrazom »*strici iz ozadja*«. Gre za ustaljen frazem z negativnim prizvokom, ki označuje nekoga, v tem primeru moškega, ki svoja dejanja uresničuje iz

ozadja tako, da manipulira z ljudmi. Lahko gre za posameznika ali skupino, ki ima dovolj moči, da odloča ali usmerja tiste, ki so dejansko na oblasti.

V večini primerov je izraz povezan s politiko:

Planet TV: Strici in tete iz ozadja znova udarili (Hlebš, 2013)

Nova zmaga stricev iz ozadja! Jim bomo to dovolili? (Salihović, 2017)

100 najvplivnejših Slovencev: Milan Kučan, gospodar iz ozadja in stric vseh stricev (Kršinar, 2016)

Pojem »tete iz ozadja« nas je asociiral na izraz »strici iz ozadja«, me pa smo z izrazom »tete iz ozadja« poimenovala dekleta, ki same direktno ne izvajajo nasilja nad drugimi dekleti, ampak v to prisilijo druge. Same so dovolj pametne, da se ne izpostavljajo in tako pogosto lahko uresničujejo svoje neprimerne ideje podtalno. Kadar se nihče v nasilna dejanja dovolj ne poglobi, večinoma niti niso odkrita. Delujejo potihoma iz ozadja, večinoma s pomočjo psihičnega nasilja, ki ga izvajajo na prefinjen način tako, da v nasilje prisilijo druge.

Slika 5: Tete iz ozadja (Vir: Miškovič S., 2017)

3. REZULTATI

3.1 Anketa

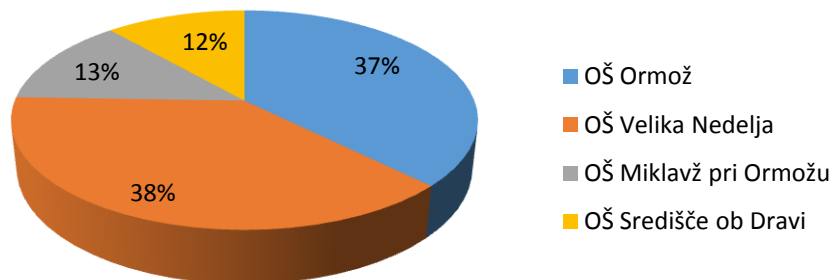
Za eksperimentalni del naloge smo sestavile anketna vprašalnika, s katerima smo preverjale pristnost, oblike in reakcije na nasilje med dekleti in pogled fantov na nasilje med dekleti.

Vprašalnike je rešilo 52 učenk in 40 učencev OŠ Ormož, 53 učenk in 33 učencev OŠ Velika Nedelja, 16 učenk in 19 učencev OŠ Središče ob Dravi ter 18 učenk in 27 učencev OŠ Miklavž pri Ormožu. Vprašalnik je tako skupaj rešilo 139 učenk in 119 učencev.

Vzorec anketnega vprašalnika sta PRILOGA A in PRILOGA B. Vprašanja na anketnem vprašalniku so bila odprtega, zaprtega ter kombiniranega tipa. Oblikovale smo jih na podlagi predelane literature in na podlagi lastnih izkušenj z medvrstniškim nasiljem. Podatke smo obdelale v računalniškem programu Microsoft Excell.

3.1.1 Analiza vprašalnika za dekleta

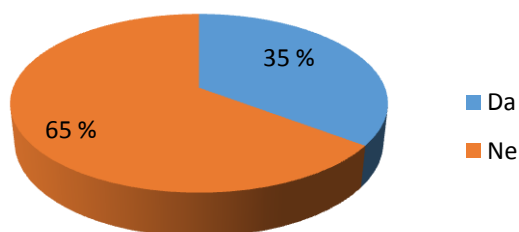
V namen raziskovalne naloge smo izvedle anketo, ki je bila posebej namenjena dekletom. V njej je sodelovalo 139 deklet iz štirih osnovnih šol, navedenih zgoraj.

Slika 6: Šola, ki jo obiskujejo anketirane učenke

38 % deklet, ki je sodelovalo v anketi, obiskuje OŠ Velika Nedelja, 37 % OŠ Ormož, iz OŠ Miklavž pri Ormožu je 13 % anketiranih deklet, 12 % pa iz OŠ Središče ob Dravi.

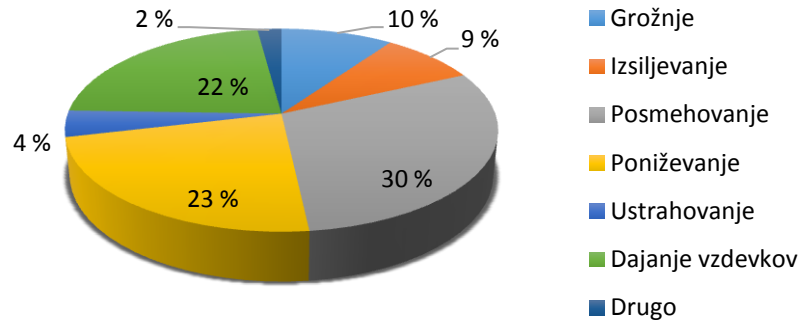
Vprašanje 1: Si že bila žrtev nasilja s strani drugih deklet?

Slika 7: Dekleta, ki so že bila žrtve nasilnega vedenja drugih deklet

65 % vseh anketiranih deklet je odgovorilo, da so že bila žrtev nasilja s strani drugih deklet. 35 % pa se jih v vlogi žrtve s strani drugih deklet še ni znašlo.

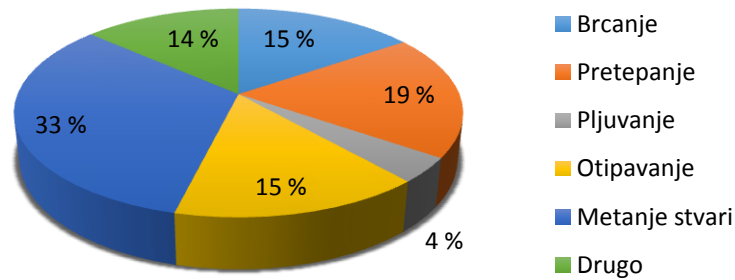
Vprašanje 2: Kakšne vrste psihičnega nasilja so že izvajala nad tabo?

Slika 8: Vrste fizičnega nasilja med dekleti

Z drugim vprašanjem smo želele ugotoviti, s kakšnimi vrstami psihičnega nasilja se anketirana dekleta največkrat srečujejo. Med tistimi, ki so se z nasiljem že srečala, s 30 % prevladuje posmehovanje, sledi mu poniževanje s 23 %, dajanje vzdevkov z 22 %, grožnje z 10 %, izsiljevanje z 9 % in ustrahovanje s 4 %. Kot drugo so tri dekleta (4 %) navedla še laganje, lasanje in brcanje. Zadnji dve omenjeni vrsti sicer spadata med fizično nasilje.

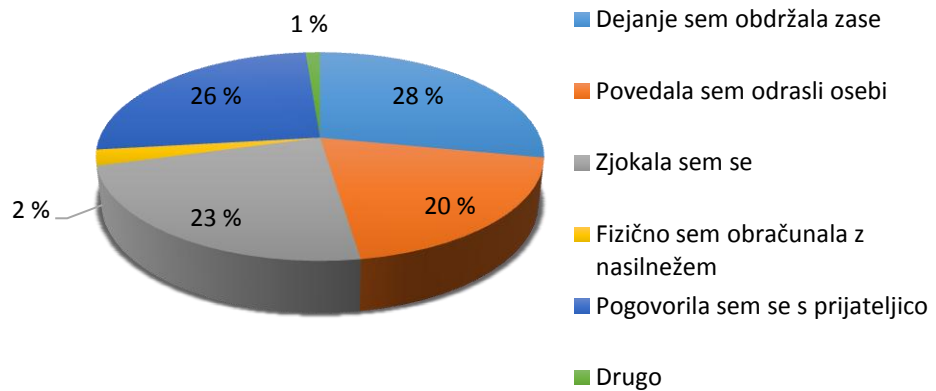
VPRAŠANJE 3: Kakšne vrste fizičnega nasilja so že izvajala nad tabo?

Slika 9: Vrste fizičnega nasilja med dekleti

Rezultati ankete so pokazali, da je najpogostejša oblika fizičnega nasilja med dekleti metanje stvari (33 %), sledi pretepanje (19 %), otipavanje (15 %) in brcanje (15 %). 4 % deklet je povedalo, da je že bilo žrtev pljuvanja. 14 % deklet je navedlo še lasanje, metanje stvari po učilnici. Tri pa odgovarjajo, da se jim ni zgodilo nič od naštetega.

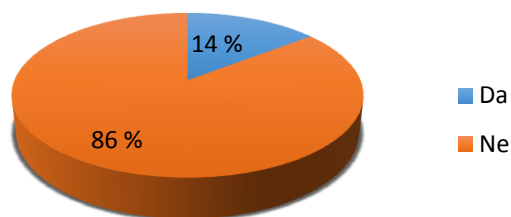
VPRAŠANJE 4: Kako si odreagirala po tem, ko je bilo drugo dekle nasilno do tebe?

Slika 10: Odziv dekleta na nasilje s strani drugega dekleta

Iz odgovorov je razvidno, da je največ, 28 % anketirank, nasilno dejanje obdržalo zase, s prijateljico se je pogovorilo 26 % anketiranih deklet, 23 % jih je po nasilnem dejanju jokalo, 20 % pa jih je o dogodku povedalo odrasli osebi. 2 % deklet je s tisto, ki je bila nasilna do nje, fizično obračunalo, ena anketiranka je napisala, da ji je vrnila z istim nasilnim dejanjem.

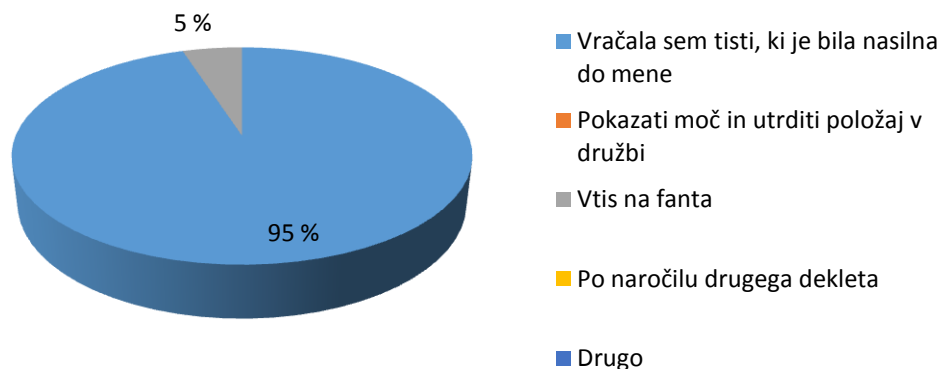
VPRAŠANJE 5: Si že bila kdaj nasilna do drugega dekleta?

Slika 11: Dekleta, ki so že bila nasilna do drugega dekleta

14 % deklet je odgovorilo, da so že bila nasilna do drugega dekleta, 86 % deklet pa je to zanikalo.

VPRAŠANJE 6: Zakaj si to počela?

Slika 12: Razlogi deklet za njihovo nasilno dejanje

Kot razlog za nasilna dejanja do vrstnic je 95 % tistih, ki so na prejšnje vprašanje odgovorile pritrdilno, odgovorilo, da je vračalo dekletu, ki je bilo pred tem nasilno do nje, 5 % pa jih je odgovorilo, da je želelo narediti vtis na fanta.

Pogoj za usmeritev na 7. vprašanje je bilo, da dekleta na 6. vprašanje odgovorijo, da jo je v nasilje prisililo drugo dekle. Iz odgovorov je razvidno, da nobeno od deklet ni bilo nasilno do drugega dekleta po naročilu tretjega dekleta, prav tako pa nobeno od deklet ni odgovorilo, da je bilo nasilno do drugega dekleta z namenom, da bi pokazalo svojo moč v družbi in utrdilo svoj položaj v družbi.

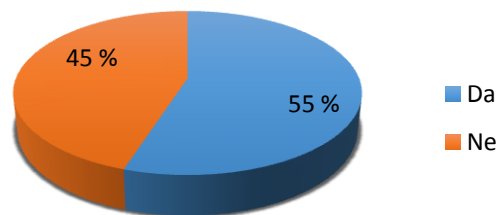
VPRAŠANJE 8: Če si ti tudi kdaj dekleta prisilila, da je bilo nasilno do drugega dekleta, kako si to naredila?

Pri tem vprašanju je samo eno anketirano dekle odgovorilo, da je to doseglo z izsiljevanjem.

VPRAŠANJE 9: Zakaj si drugo dekleta prisilila, da je bila nasilna?

Pri tem vprašanju je prav tako ena anketiranka navedla razlog, zakaj je drugo prisilila v nasilje. To je storila, ker misli, da je najpametnejša in ker jo vsi upoštevajo.

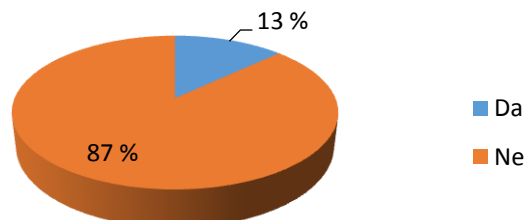
VPRAŠANJE 10: Ali si se že kdaj stepla z drugim dekletom?

Slika 13: Pretepi med dekleti

55 % anketiranih deklet se je že stoplo z drugim dekletom, 45 % pa jih odgovarja, da tega še niso počele.

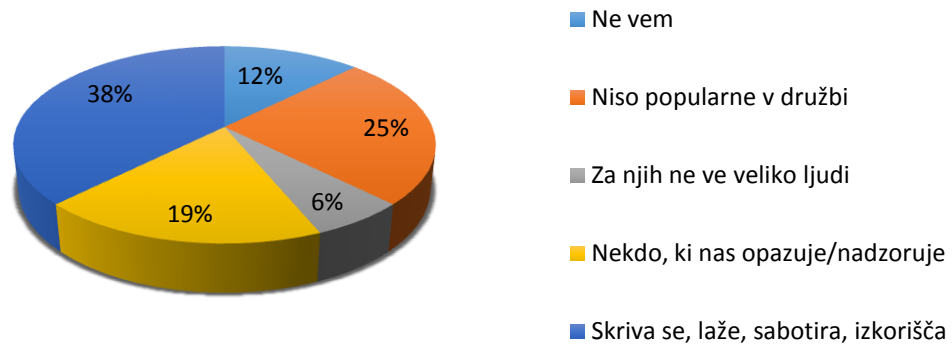
VPRAŠANJE 11: Ali poznaš izraz »tete iz ozadja«?

Slika 14: Poznavanje izraza »tete iz ozadja«

Z vprašanjem, s katerim smo želele izvedeti, koliko deklet je že slišalo za izraz »tete iz ozadja«, smo izvedele, da je za izraz slišalo 13 % deklet, ki smo jih anketirale, ostalih 87 % pa ne.

VPRAŠANJE 12: Kako si razlagaš izraz »tete iz ozadja«?

Slika 15: Razlaga izraza »tete iz ozadja« med dekleti

Na vprašanje nam je odgovorilo 13 % anketirank, ki menijo, da izraz poznajo. Odgovore smo povzele v smiselne sklope. 38 % jih meni, da je »teta iz ozadja« nekdo, ki se skriva, laže in sabotira ter izkorišča nekoga z namenom doseganja lastnih ciljev. 25 % jih je izraz povezal z dekleti, ki niso popularne v družbi, 19 % pa jih meni, da je »teta iz ozadja« nekdo, ki nas skrivaj opazuje ali nadzoruje. 12 % deklet, ki so odgovorile na vprašanje, izraza vseeno ni znalo razložiti, 6 % anketirank pa misli, da je »teta iz ozadja« nekdo, ki je ne pozna veliko ljudi in je zato njeno običajno negativno vedenje dosti lažje izvedljivo.

Posebej se nam zdi zanimiv odgovor ene izmed anketiranih, ki je zapisala, da je »teta iz ozadja« oseba, ki pritiska na drugo osebo in jo prisili do nasilja nad drugimi, sama pa se iz situacije izvleče in predstavi kot žrtev.

VPRAŠANJE 13: Če želiš z nami deliti še kakšno svoje mnenje ali razmišljanje o nasilnem vedenju deklet, lahko to zapišeš tukaj.

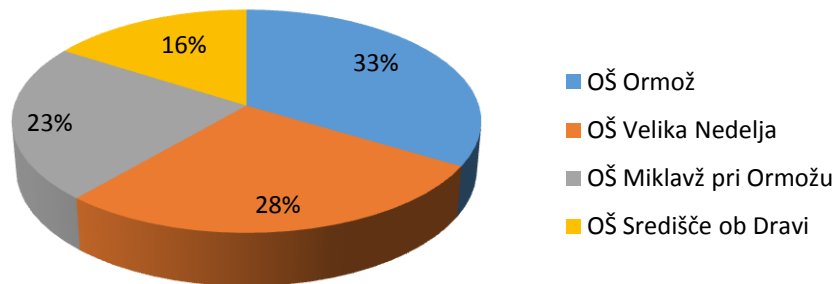
Na koncu vprašalnika smo punce zaprosile, da z nami delijo še kakšno svoje mnenje in razmišljanje o nasilnem vedenju deklet in na tem mestu predstavljamo njihove zapise.

- Dekletom ni potrebno izkazovati svoje moči pred fanti, ki so jim všeč.
- Dekleta, ki so nasilna do drugih, se skrivajo pred seboj, same s sabo niso zmožne razčistiti, kakšne v resnici so.
- Do nasilje med dekleti pride po navadi zaradi fantov – dve sta zaljubljeni v istega fanta in se drugače s tem ne znata spopasti.
- Nasilje med dekleti mi ni všeč in je neprimerno.
- Dekleta ne bi smela izražati nasilja nad drugimi dekleti. Takšna dejanja se ne bi smela dogajati.
- Ne vidim potrebe, da bi druge obrekovali za hrptom. Če morajo komu kaj povedati, naj povedo v obraz ali pa zadržijo zase in porabijo čas za hobije ali kaj drugega.
- Mislim, da so dekleta, ki izvajajo nasilje, osamljena.
- Nihče ne bi smel biti žrtev nasilja.
- Nasilje je nesmiselno, saj se lahko kdo poškoduje ali ima trajne posledice.
- Ne vem, kaj nam pomaga, če smo nasilni.
- Dekleta nikoli ne bi smela biti nasilna, da bi drugim kazala, da so boljša od drugih.
- Moje mnenje je, da je kakršnokoli nasilje brez smisla, ker se potem vsi skregamo.

- Menim, da se mora nasilje nehati, saj nekatera dejanja bolijo.
- Nasilje deklet si najverjetneje težko predstavljamo, saj ne mislimo, da bi lahko bila tako žilava, najverjetneje pa bi uporabila psihično nasilje: torej obrekovanje, kar pa dekleta najbolj boli.
- Dekleta bi se morala spoštovati in ne poniževati.

3.1.2 Analiza vprašalnika za fante

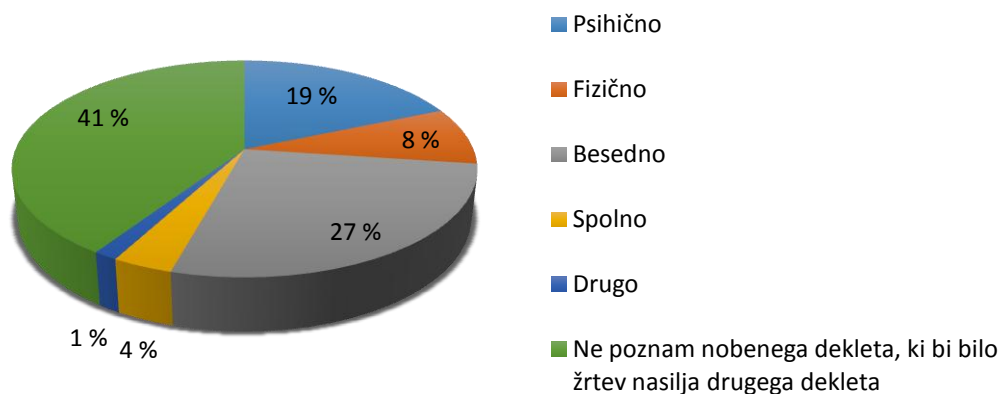
Za fante smo pripravile poseben vprašalnik, s katerim smo želele dobiti njihovo mnenje o nasilju med dekleti in njihovo razlago pojma »tete iz ozadja«. Na ta vprašalnik je odgovarjalo 119 fantov.

Slika 16: Šola, ki jo obiskujejo anketirani učenci

33 % fantov, ki je sodelovalo v anketi, obiskuje OŠ Ormož, 28 % OŠ Velika Nedelja, iz OŠ Miklavž pri Ormožu je 23 % anketiranih, iz OŠ Središče ob Dravi pa 16 %.

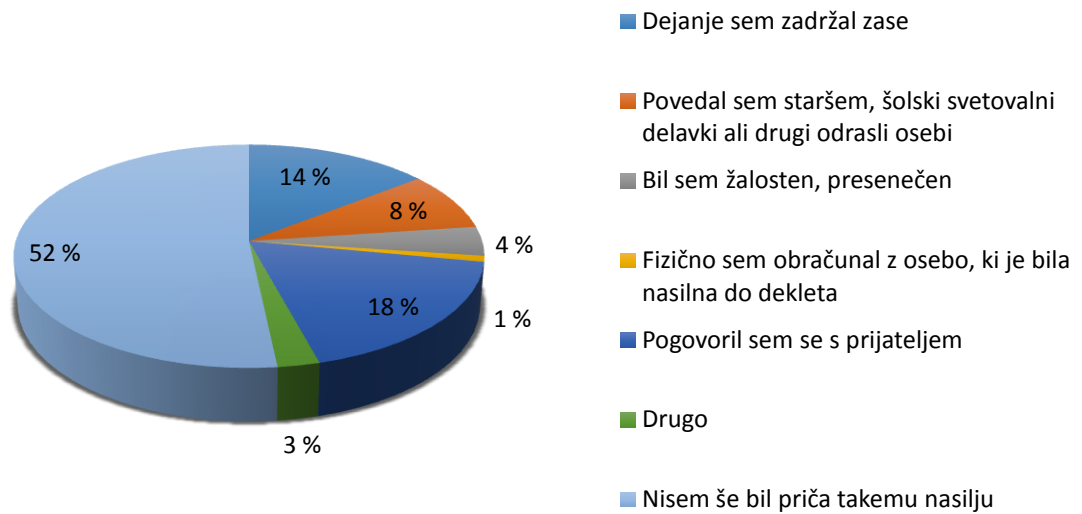
VPRAŠANJE 1: Če poznaš dekle, ki je že kdaj bilo žrtev nasilja drugega dekleta, obkroži vrsto nasilja, ki ga je izvajala nad njo.

Slika 17: Vrsta nasilja, ki ga je dekle izvajalo nad drugim dekletom

Največ vprašanih, kar je 41 %, je odgovorilo, da ne poznajo nobenega dekleta, ki bi bilo žrtev nasilja drugega dekleta. Med tistimi, ki pa poznajo žrtve nasilja svojih vrstnic, jih 27 % navaja besedno nasilje, z 19 % mu sledi psihično, z 8 % fizično in s 4 % spolno nasilje. 1 % vprašanih je izbral odgovor drugo. Eden je zapisal, da je bil priča fotografiranju pri pouku.

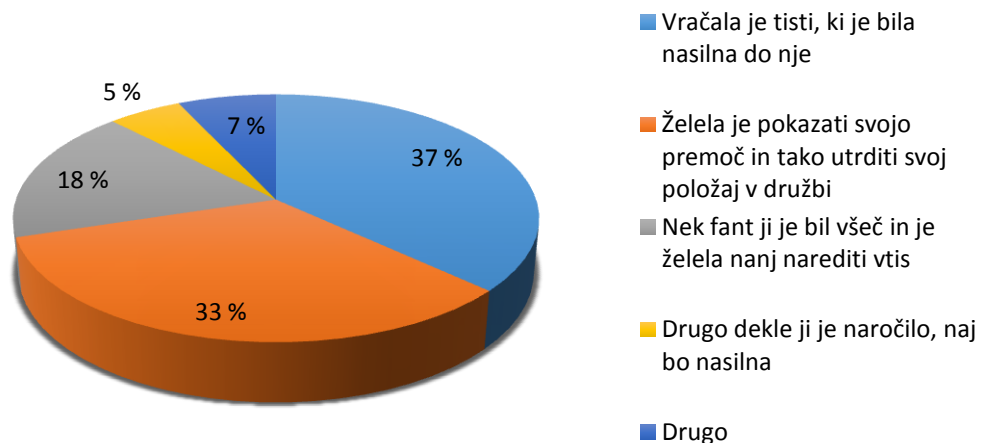
VPRAŠANJE 2: Kaj si naredil, če si že bil priča, da je bilo dekle nasilno do drugega dekleta?

Slika 18: Dejanje fanta v primeru nasilja dekleta nad dekletom

Več kot polovica (52 %) anketiranih še ni bilo priča nasilju med dekleti. 18 % tistih, ki so že bili priča nasilju dekleta nad drugim dekletom in so tako že igrali vlogo opazovalca v nasilju, se je o tem pogovorilo s prijateljem, 14 % pa je dejanje zadržalo zase. 8 % anketiranih prič nasilja je o tem govorilo s starši, šolsko svetovalno delavko ali z drugo odraslo osebo. 4 % učencev so bili zaradi nasilja žalostni in presenečeni, 3 % pa so se odločili za drug odgovor. Dva sta problem skušala rešiti sama, eden pa je dekle, ki je bilo žrtev, poskusil ubraniti. 1 % anketiranih pa je odgovoril, da je fizično obračunal z nasilno osebo.

VPRAŠANJE 3: Če si že kdaj bil priča nasilju dekleta nad dekletom, zakaj misliš, da je dekle to počelo?

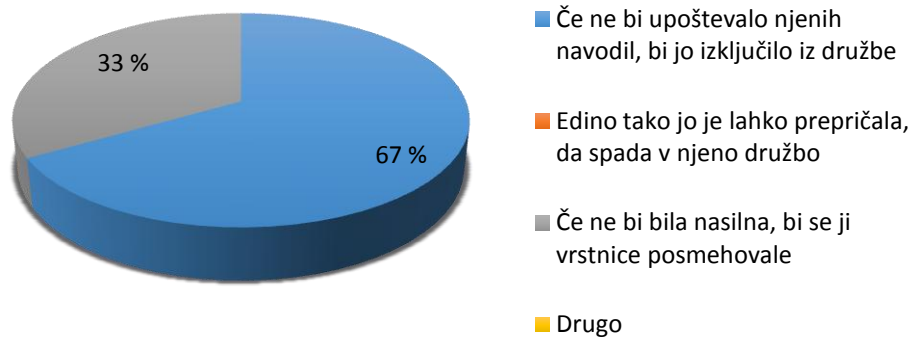

Slika 19: Pogled fantov na razloge za nasilje med dekleti

Izmed fantov, ki so že bili priča nasilju dekleta nad dekletom (48 %), jih 37 % meni, da do nasilja med dekleti pride, ker eno dekle vrača tisti, ki je bila nasilna do nje. 33 % pa jih meni, da je nasilno dekle želelo pokazati svojo premoč in tako utrditi svoj položaj v družbi. 18 % anketiranih meni, da je dekle nasilno do drugega dekleta, ker ji je všeč nek fant in je želela narediti vtis nanj. 5 %

anketiranih fantov meni, da je bilo dekle nasilno zaradi tega, ker ji je tako naročilo tretje dekle. Od 7 % anketiranih, ki so sami zapisali svoje odgovore, je eden zapisal, da na nasilje ni reagiral, drugi pa, da ji dekle, do katerega je bila nasilna, ni bilo všeč. Dva fanta sta odgovor drugo le obkrožila, nista pa ga pojasnila.

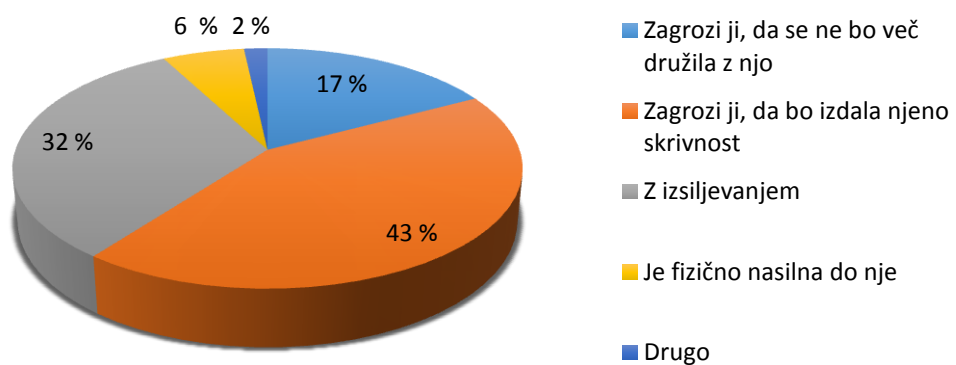
VPRAŠANJE 4: Zakaj misliš, da je bilo dekle nasilno do dekleta po naročilu tretjega dekleta?

Slika 20: Vzrok za nasilje nad dekletom po naročilu tretjega dekleta

Od 5 % anketiranih fantov, ki meni, da je bilo dekle nasilno do drugega dekleta, ker je tako naročilo neko tretje dekle, jih 67 % meni, da je bilo dekle nasilno po navodilu svoje vrstnice, ker bi jo ob neupoštevanju zahtev izključila iz družbe. 33 % anketiranih meni, da bi se dekletu vrstnice posmehovale, če ne bi bilo nasilno.

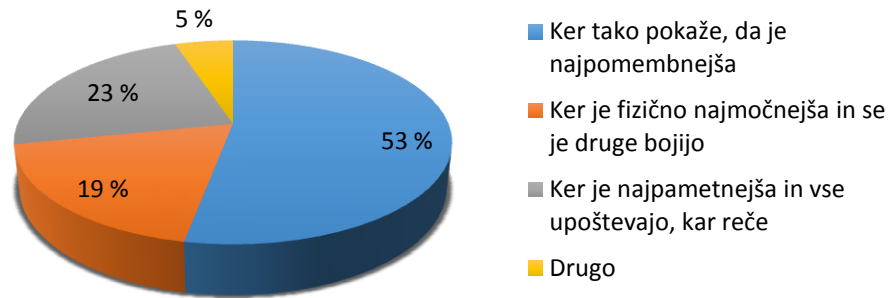
VPRAŠANJE 5: Kaj misliš, kako dekle najpogosteje prisili drugo dekle, da je nasilno do tretjega dekleta?

Slika 21: Izvajanje nasilja pod prisilo

43 % anketiranih fantov meni, da dekle zagrozi drugemu dekletu, da bo izdala njeno skrivnost, če ne bo nasilna do tretjega dekleta. 32 % jih je mnenja, da dekle to doseže z izsiljevanjem, 17 % pa, da dekle zagrozi, da se ne bo več družila z njo. 6 % jih meni, da je »naročnica« sama fizično nasilna do nje.

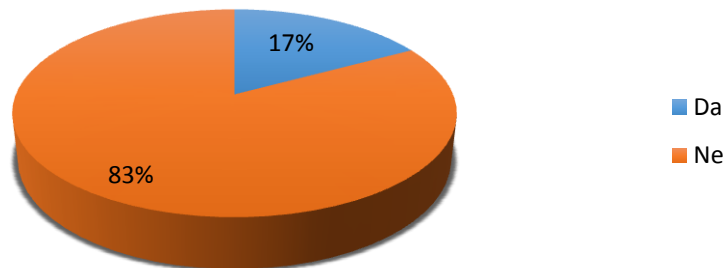
VPRAŠANJE 6: Zakaj misliš, da dekleta najpogosteje prisili drugo dekleta v nasilje do tretjega dekleta?

Slika 22: Razlogi za nasilje

Več kot polovica (53 %) meni, da dekleta tako pokaže, da je najpomembnejša. 23 % jih meni, da dekleta najpogosteje prisili drugo dekleta v nasilje, ker je najpametnejša in vse upoštevajo, kar reče. 19 % anketiranih meni, da to dela, ker je fizično najmočnejša in se je druge bojijo. Med 5 %, ki jih je izbralo odgovor drugo, je eden menil, da je dekleta prisiljeno v nasilje, negotovo vase.

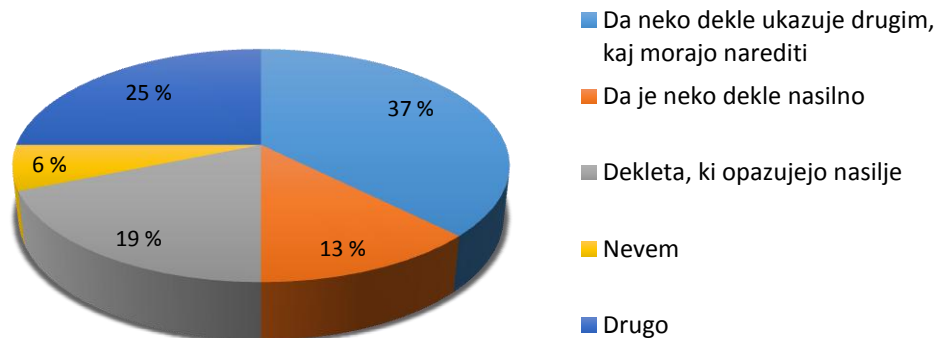
VPRAŠANJE 7: Ali poznaš izraz »tete iz ozadja«?

Slika 23: Poznavanje izraza »tete iz ozadja«

83 % anketiranih fantov pojma »tete iz ozadja« ne pozna.

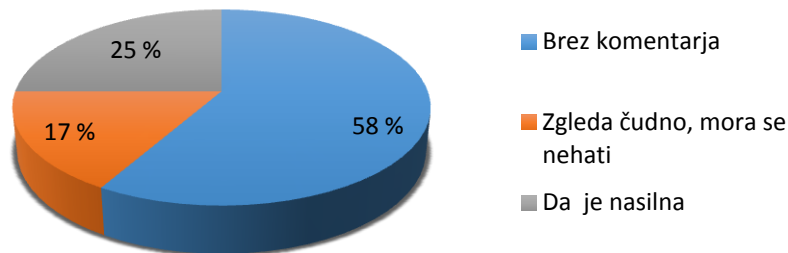
VPRAŠANJE 8: Kako si ga razlagaš?

Slika 24: Kako si fantje razlagajo pojem »tete iz ozadja«

Od 17 % anketiranih fantov, ki pojem »tete iz ozadja« pozna, ga 37 % razlaga tako, da neko dekle ukazuje drugim, kaj morajo delati. 25 % anketiranih pojem razlaga z besedami tajkuni, hinavščina, vohuni ... 19 % anketiranih fantov meni, da so to dekleta, ki opazujejo nasilje, 13 % pa, da je neko dekle nasilno. 6 % jih je odgovorilo, da pojma ne razume in ne ve, kaj naj bi pomenil.

VPRAŠANJE 9: Če želiš z nami deliti še kakšno mnenje ali razmišljanje o nasilnem vedenju deklet, lahko to zapišeš tukaj.

Slika 25 Razmišljanja fantov o nasilju

58 % anketiranih ni podalo dodatnega mnenja o nasilnem vedenju med dekleti. 17 % jih meni, da nasilje izgleda čudno in se mora nehati. 25 % jih je odgovorilo, da je nasilna.

3.2 Intervjuji s svetovalnimi delavci vključenih šol

Intervjuvale smo svetovalne delavce vseh štirih šol, vključenih v raziskavo. Zastavile smo jim 9 vprašanj, vezanih na pojave nasilja med dekleti na šolah, na katerih so zaposleni. Zanimalo nas je, kako na nasilje med dekleti na njihovih šolah gledajo fantje. Povprašale smo jih tudi o njihovem razumevanju pojma »tete iz ozadja« in o tem, ali se dekleta v takšni vlogi pojavljajo tudi na šolah, na katerih so zaposleni.

3.2.1 Intervju s svetovalno delavko OŠ Ormož, go. Mojco Bauman Kralj

1. Ali se na vaši šoli srečujete s pojavom nasilja med dekleti?

Da, nasilje med dekleti zagotovo obstaja. Največkrat se pojavlja v obliki psihičnega nasilja, predvsem gre za posmehovanje, zbadanje, norčevanje, tudi različne oblike groženj. Pri mlajših dekletih je opaziti veliko izsiljevanja, npr. »Če se boš družila s to sošolko, potem ne boš več moja prijateljica!« ali pa »Če mi ne boš posodila svoje radirke, ne boš več moja prijateljica!« ...

2. Menite, da je med dekleti več psihičnega ali fizičnega nasilja?

Že iz prejšnjega odgovora je razvidno, da menim, da je med dekleti pogostejše psihično nasilje, saj so dekleta že po naravi manj fizično nasilna. So pa zagotovo večje opravljivke in znajo še kako prizadeti s svojim nesramnim in velikokrat »predolgim« jezičkom.

3. Katere oblike zaznanega nasilja se pojavljajo?

Najpogostejše so razne žaljivke, izsiljevanje, zbadanje, razno zafrkavanje ...

4. Zaradi katerih razlogov menite, da dekleta izvaja nasilje nad drugim dekletom?

Menim, da so nekatera dekleta zelo rada v središču pozornosti. Želijo torej, da se vse vrte okrog njih. Iščejo si svoje mesto v družbi, največkrat žal na manj primeren oz. celo neprimeren način. In če se pojavi kakšno dekletko, ki jih pri tem ovira, jo poskušajo hitro ustaviti. Mislim, da gre pri dekletih predvsem za izkazovanje želje po vodenju in obvladovanju neke skupine sošolk oz. sošolcev. S svojim vedenjem najbrž zadovoljujejo nenehno potrebo po pozornosti, po ugajanju in všečnosti drugim vrstnikom.

5. Kako se dekleta najpogosteje odzovejo na nasilje?

Na nasilje se dekleta odzivajo različno, odvisno od značaja. Nekatera se še bolj odmaknejo, zaprejo vase in o svojih težavah žal ne govorijo, zato tudi velikokrat ne vemo, da se nad določeno skupino deklet vrši nasilje.

Na srečo pa imamo nekaj takih deklet, ki lahko odprto in sproščeno govorijo o nasilju in tako brez zadržkov povedo, če so žrtve nasilja.

6. Kako menite, da se fantje odzivajo na nasilje med dekletimi?

Menim, da se fantje različno odzivajo na nasilje med dekletimi. Nekaterim je njihovo vedenje smešno in se ob tem celo zabavajo, spet drugi pa to doživljajo bolj čustveno, sploh če so v nasilje vpete njihove prijateljice ali pa celo sorodnice. Sicer pa je splošno znano, da fantje oz. moški ne razumejo sveta deklet oz. žensk, zato se fantje večinoma raje umaknejo in se ne želijo vpletati v odnose med dekletimi.

7. Poznate izraz »tete iz ozadja«?

Izraza ne poznam, lahko ga samo povežem z izrazom »strici iz ozadja«.

8. Kako bi ga razložili?

Menim, da gre za »tete« oz. dekleta, ki delujejo podtalno, iz ozadja narekujejo ostalim dekletom, kaj naj naredijo, manipulirajo s čustvi teh deklet, postavljajo razne pogoje ... One same potem nikoli niso v ospredju, tudi ko se neko nasilje zazna in se ga poskuša ustaviti oz. se problem začne reševati so prve krivke tista dekleta, ki so nasilje dejansko vršila, sicer po navodilih »tet iz ozadja«.

9. Ste se s tem pojavom na vaši šoli že srečali?

Na žalost se s tem pojavom srečujemo tudi na naši šoli. Spomnim se primera tretješolk, ki so bile razdeljene na dva »klana«, odvisno pač, na katero stran so se postavile oz. katero »teto iz ozadja« so imele raje ali pa so se je mogoče bolj bale. V ozadju sta za vsem stali dve dekletki – vodji, ki sta z ostalimi dobredno manipulirali. Tudi sama se spominjam svojih osnovnošolskih dni in podobnih zgodb, ki jih, verjemite, ni bilo malo. »Tete iz ozadja« delujejo že od nekdaj.

3.2.2 Intervju s svetovalno delavko OŠ Miklavž pri Ormožu, go. Nadjo Domjanić Curk

1. Ali se na vaši šoli srečujete s pojavom nasilja med dekletimi?

Na naši šoli se srečujemo z nasiljem tudi med dekletimi. Le da tu ne gre toliko za fizično nasilje, temveč v večji meri za psihično nasilje, predvsem verbalno.

2. Menite, da je med dekletimi več psihičnega ali fizičnega nasilja?

Vsekakor je med dekletimi precej več psihičnega nasilja. Deklice med seboj ne obračunavajo s pestmi, temveč na druge, bolj »prefinjene« načine. Ponavadi so bolj kot dečki povezane v klike oz. majhne skupine, pare.

3. Katere oblike zaznanega nasilja se pojavljajo?

Med dekleti je več npr. izločanja iz skupine ali kroga prijateljstva. Skupina deklet lahko določeno dekle npr. v razredu izloči oz. je ne sprejme medse, jo izolira. To je lahko zelo boleče. Prisotno je tudi verbalno nasilje ali pa zasmehovanje, zaničevanje preko spletnih družbenih omrežij.

4. Zaradi katerih razlogov menite, da dekleta izvaja nasilje nad drugim dekletom?

Pogost razlog je netolerantnost oz. nezmožnost sprejemanja drugačnih v svoj krog prijateljstva ali razredno skupnost (drugo dekle izstopa npr. po tem, da se drugače oblači, ni tako spretno v komunikaciji z vrstnicami ...).

5. Kako se dekleta najpogosteje odzovejo na nasilje?

Moja izkušnja je, da se izločena dekleta tudi sama izolirajo. Zavračajo stik s tistimi, ki so jo zavrnilo. Dobro je, če takrat najdejo kakšno drugo prijateljico, sošolko, s katero imajo dober odnos in potem gradijo tega naprej. Težko je, če nima dekleta niti ene prijateljice na šoli ali izven nje. Včasih se potožijo staršem ali učitelju, ki jim je blizu. Na ta način izrazijo željo po pomoči.

6. Kako menite, da se fantje odzivajo na nasilje med dekleti?

Fantje se nekako ne odzivajo na težave deklet, če se neposredno te težave ne tičejo tudi njih.

7. Poznate izraz »tete iz ozadja«?

Zanj imam svojo razlago.

8. Kako bi ga razložili?

To so dekleta, ki »skuhajo«prepir, vendar neopazno, tako da nemoteno opazujejo rezultat.

9. S te se s tem pojavom na vaši šoli že srečali?

Konkretno se ne spomnim, gotovo pa je prihajalo in prihaja do takšnih primerov.

3.2.3 Intervju s pomočnikom ravnatelja in svetovalnim delavcem OŠ Velika Nedelja, g. Marjanom Škvorcem

1. Ali se na vaši šoli srečujete s pojavom nasilja med dekleti?

Tudi na naši šoli se srečujemo s pojavom nasilja med dekleti.

2. Menite, da je med dekleti več psihičnega ali fizičnega nasilja?

Prepričan sem, da je med dekleti več psihičnega kot fizičnega nasilja. Podobno kot je sicer fizično obračunavanje bolj prisotno med fanti.

3. Katere oblike zaznanega nasilja se pojavljajo?

Kolikor mi je znano, se med dekleti pojavlja predvsem psihično nasilje. Med njimi pride občasno do zmerjanja, žaljenja, izločanja iz skupine, širjenje neresnic v živo in preko spletnih kanalov. Manj je prisotno fizično nasilje, so se pa dekleta že tudi zlasala.

4. Zaradi katerih razlogov menite, da dekleta izvaja nasilje nad drugim dekletom?

Po mojem gre za to, da se pokaže, kdo je močnejši, pomembnejši. V primerih, ko bi katera želela imeti vodilno vlogo v skupini in ji to ne uspe na primeren, družbeno sprejemljiv način, se občasno poslužijo drugih metod: takšnega in drugačnega nasilja. Razlog je lahko tudi v odnosu do drugega spola, iskanje pozornosti in priljubljenosti.

5. Kako se dekleta najpogosteje odzovejo na nasilje?

V večini primerov gre za zoperstavljanje z nasiljem: akcija izzove reakcijo. Po mojem je bolj nevarna situacija, ko se žrtev ne brani in tako nasilje tudi ni zaznano v okolju.

6. Kako menite, da se fantje odzivajo na nasilje med dekleti?

Po mojem fantje nasilja med dekleti niti toliko ne opazijo. Niso pozorni na tovrstno nasilje, razen v primerih, ko je to res očitno. V stvari, ki jih imajo dekleta med sabo, se ne vtikajo.

7. Poznate izraz »tete iz ozadja«?

Izraza ne poznam.

3.2.4 Intervju s svetovalno delavko OŠ Središče ob Dravi, go. Nino Kostric

1. Ali se na vaši šoli srečujete s pojavom nasilja med dekleti?

Pojavlja se občasno – izločanje iz skupine, obrekovanje.

2. Menite, da je med dekleti več psihičnega ali fizičnega nasilja?

Med dekleti je več psihičnega nasilja.

3. Katere oblike zaznanega nasilja se pojavljajo?

Izločanje iz skupine, obrekovanje, ukazovanje.

4. Zaradi katerih razlogov menite, da dekleta izvaja nasilje nad drugim dekletom?

Iskanje občutka moči, samopotrjevanje, iskanje pozornosti (na neprimeren način).

5. Kako se dekleta najpogosteje odzovejo na nasilje?

»Šibkejš« se podredijo, ostanejo izločene; »močnejše« poiščejo pomoč, povejo prijateljici, odrasli osebi (staršem, učiteljici), se postavijo zase oz. za žrtev nasilja.

6. Kako menite, da se fantje odzivajo na nasilje med dekleti?

Menim, da se fantje ponavadi ne vpletajo v konflikte med dekleti.

7. Poznate izraz »tete iz ozadja«?

Nisem ga prej poznala.

8. Kako bi ga razložili?

Menim, da gre pri tem izrazu za bolj prikrito obliko psihičnega nasilja (»iz ozadja« – ni toliko jasno zaznano kot npr. fizično), ki ga izvajajo dekleta (»tete«).

9. S te se s tem pojavom na vaši šoli že srečali?

Ja, je že bilo prisotno (a v manjši meri).

3.3 Metoda fokusnih skupin – mnenja naših sošolcev

Zaradi dogodkov izpred dveh let, ki so v našem razredu pripeljali do nesoglasij, smo želele preveriti, kako naši sošolci gledajo na nasilje med dekleti. Najprej smo sošolce nagovorile in predstavile bistvo in namen naše raziskovalne naloge, predvsem pa smo izpostavile, da želimo v njej raziskati oblike nasilja, ki se pojavljajo med dekleti in pridobiti njihovo mnenje o tem, kako pa sami vidijo nasilje med sošolkami.

Pripravile smo vprašanja in zbrale sošolce, ki so z nami delili svoja razmišljanja. Kot smernice smo v pogovoru uporabljale vnaprej pripravljena vprašanja, ki se nahajajo v PRILOGI D. Imena sošolcev so izmišljena.

Vse skupaj smo posnele, nato pa po zvočnem materialu zapisale številne izjave, ki so nam pomagale pridobiti odgovore na vprašanja.

1. Kako bi opredelili pojem »tete iz ozadja«?

»Opis za osebo, ki nekaj reče, da se vsi ostali skregajo s teboj.« (Vid)

»Voditelja, ki nekaj nekemu ukazuje.« (Tilen)

»Osebo, ki s svojim vedenjem povzroči, da se vsi skregajo.« (David)

»Nekoga, ki nadzira vse skupaj iz druge pozicije in zahteva, da nekdo izvršuje delo namesto njega.« (Florjan)

2. Zakaj pa mislite, da prihaja do tega, da eno dekle izsiljuje drugo, naj bo nasilna do tretje?

»Ker misli da je glavna, hoče obvladovati čisto celi svet. Misli tudi, da je tako pomembna, da se nihče noče skregati z njo. Je samovšečna in nesramna (Vid)

»Lahko je vzrok slaba vzgoja. Tista, ki ima več denarja, se vedno postavlja pred ostale.« (Florjan)

»Laže drugim in misli, da je glavna.« (Jure)

»Išče pozornost, čeprav to nima smisla.« (Peter)

»Išče pozornost.« (Tilen, Jure, Ažbe)

»Na tak način bi rada dobila fanta. Rada bi, da bi se druge skregale, da bi samo ona imela prijateljice in bi dajala vtis, da je ona edina dobra.« (Tilen)

3. Kako se po vašem mnenju največ deklet odzove na nasilje?

»S prepirom.« (Vid)

»Z jokom in tako, da se potožijo drugim.« (Jure)

4. Kakšne vrste nasilja po vašem mnenju prevladujejo med dekleti?

»Psihično, fizično.« (Vid, Ažbe, Tilen, David)

»Spolno.« (Vid)

»Verbalno.« (Tilen)

5. Mislite, da je več psihičnega ali fizičnega nasilja?

Vsi udeleženci fokusne skupine menijo, da je med dekleti prisotnega več psihičnega nasilja.

6. Kako bi vi ustavili nasilje?

»Skušal bi jih »spraviti skupaj«, naj se pobotajo, prekličejo vse spore in se pogovarjajo o lepih stvareh.« (David)

7. Kakšne so posledice psihičnega nasilja?

»Depresija. Spremeni se način mišljenja. Ves denar bi porabila, da bi se spremenila.« (Vid)

»Skregale bi se, ne bi se niti gledale.« (Ažbe)

»Prizadetost, žalost.« (Peter)

»Sprememba karakterjev.« (Florjan)

»Psihične posledice, spremeni se karakter. Razočarane bi bile. Skregale bi se in preklinjale cel teden. Spremenila bi se, da je več ne bi zmerjali.« (David)

8. Kaj menite o nasilju med dekleti?

»Ne morem si ga predstavljati.« (Vid)

»Ko želijo nekaj doseči, a ne morejo, začnejo prepir in ta lahko vodi do uničevanja prijateljstev, mogoče tudi do fizičnega nasilja.« (Florjan)

Z zadnjima dvema vprašanjema smo skušale pridobiti njihov pogled na dogodke, ki so se pred dvema letoma dogajali v našem razredu.

9. Kaj ste naredili, ko smo imeli v našem razredu primer "tete iz ozadja" in kaj se je sploh dogajalo?

»Več smo se pogovarjali z žrtvami.« (Vid)

»Odnosi med fanti in dekleti so se zagotovo poboljšali zaradi dogodka v 7. razredu, saj smo si med seboj večkrat zaupali, se pogovorili, dekletom smo dali nekaj nasvetov, kako lažje preboleti vso to dogajanje in jih podpirali v njihovih odločitvah.« (David)

»Ko se je pripetil dogodek v 7. razredu, so dekleta bolj zaupala fantom.« (Peter)

»Vse so se skregale in vsaka se je držala zase. Nobena ni povedala, zakaj so se skregale. Storiška dejanja je želela biti pomembnejša od drugih, zato je vsem govorila neresnične zgodbe.« (Vid)

»Niso se pogovarjale. Želele so se prepisati v drug razred, nekatere celo na drugo šolo.« (Tilen)

»Dekleta so se začela več družiti s fanti, med sabo pa so se grdo gledala.« (Peter)

»Storiška dejanja se je nekaj zlagala.« (Jure)

»Ne vem, kakšen je bil razlog za prepir. Želeli smo izvedeti več o tem dogodku, vendar so nas takoj zavrnil. Niso želele govoriti o tem dogodku in zaradi tega so imele nekatere velike težave.« (Ažbe)

»Odgovorna za nesoglasja je o drugih širila laži, ker je iskala pozornost.« (Ažbe, Tilen)

10. Ali menite, da je storiška obžalovala svoje dejanje?

»Obžalovala je svoje dejanje.« (Tilen)

»Želela je popraviti, kar je ves čas naklepala in spletkarila, vendar je bila stvar že preveč zapletena, da bi jo lahko uredila.« (Vid)

»Pregloboko je zabredla, da bi lahko vse skupaj izbrisala. Vse skupaj je bilo preveč zapleteno, da bi situacijo lahko razrešili.« (Peter)

»Dejanja ni obžalovala, saj je le želela dobiti višji položaj v skupini, kar ji je tudi uspelo. Ob vsem se tudi ni želela opravičiti in pojasniti resnice.« (Jure)

»Ni obžalovala, samo važila se je in želela biti glavna.« (Ažbe)

»Dejanja ni obžalovala in ni želela priznati resnice, saj je bilo to zanjo zelo boleče.« (David)

»Zagotovo ni pokazala, da dejanje obžaluje, saj se nikoli ni opravičila in priznala resnice. Ob vsem je za svoj položaj trdo garala in ni želela vsega začeti znova.« (Florjan)

4. DISKUSIJA

V postopku priprave raziskovalne naloge smo si prizadevale najti čim več dejstev in pridobiti čim več podatkov, ki bi nam lahko pomagali pri potrditvi ali zavrnitvi hipotez. Podatke smo pridobivale s pomočjo vprašalnika, na katerega so ločeno odgovarjala dekleta in fantje na štirih osnovnih šolah, fokusne skupine, ki smo jo izvedle s fanti devetega razreda Osnovne šole Ormož, ter odgovorov, ki smo jih dobile na vprašanja v intervjujih s svetovalnimi delavci osnovnih šol Miklavž pri Ormožu, Središče ob Dravi, Ormož in Velika Nedelja ter s študijem strokovne literature.

Prvo hipotezo, ki se glasi *»Več kot tretjina anketiranih deklet je že bila žrtev nasilja s strani drugega dekleta«*, smo potrdile, saj je 35 % anketiranih deklet obkrožilo odgovor, da so že bile žrtev nasilja s strani drugega dekleta. Posmehovanje je psihično nasilje, ki je s 30 % najbolj razširjeno, sledi mu poniževanje s 23 % in dajanje vzdevkov (22 %). Metanje stvari pa je tisto, ki je v ospredju, kadar gre za fizično nasilje med dekleti, tako je odgovorilo 33 %. Strokovni delavci na vseh šolah so nam povedali, da se pri svojem delu srečujejo z nasiljem, čeprav pojavov nasilja niso številčno opredelili.

14 % deklet je priznalo, da so že bile nasilne do drugega dekleta. Z izjemo 5 % deklet, ki so do drugega dekleta bile nasilne zaradi vtisa na fanta, so vsa druga dekleta, bila nasilna zaradi želje po vračanju nasilnega dejanja (95 %). S tem lahko ovržemo drugo hipotezo, ki se glasi *»Dekleta so v več kot polovici primerov nasilna do drugega dekleta, da ne bi bila izključena iz družbe«*. V anketi nobeno dekle ni izbralo odgovora, da je bila nasilna do drugega dekleta z namenom, da bi preprečilo izključitev iz družbe. Čeprav so svetovalni delavci šol izpostavili, da si dekleta sicer želijo pozornosti in hrepenijo po tem, da se vse vrtili okoli njih, včasih pa to želijo doseči na neprimerne načine. Tako kot je izpostavil udeleženec fokusne skupine Vid: *»Ker misli da je glavna, hoče obvladovati čisto celi svet.«* Peter pa je povedal: *»Išče pozornost, čeprav to nima smisla.«* Mogoče se dekleta ne zavedamo najbolje, kako s svojim vedenjem delujemo na okolico in da se včasih pravzaprav res poslužujemo nemogočih tehnik, da bi bile v središču pozornosti.

S postavitvijo tretje hipoteze, ki se glasi *»Dekleta se na nasilje najpogosteje odzovejo s solzami«*, smo želele med anketiranimi preveriti odziv deklet na nasilje. Bile smo mnenja, da je reakcija ob nasilju med dekleti najpogosteje jok, ker so avtorji mnogih del, ki smo jih prebrale za namene raziskovalne naloge, mnenja, da so dekleta zaradi vzgoje in svoje osebnosti zelo čustvena in največkrat reagirajo z jokom, kar smo opazile tudi pri sebi in dekletih okrog nas. V anketi je največ deklet odgovorilo, da so nasilno dejanje vrstnice obdržale zase (28 %), pogovor s prijateljico so postavile na drugo mesto (26 %), odgovor *»zjokala sem se«* pa je s 23 % na tretjem mestu. Svetovalni delavci šol menijo, da je za vrsto odziva dekleta na nasilje pomemben predvsem njen značaj. Opažajo, da v veliko primerih dekleta o tem sploh ne govorijo in se še bolj zaprejo vase. Kot je povedala svetovalna delavka OŠ Središče ob Dravi: *»Šibkejše« se podredijo, ostanejo izločene; »močnejše« poiščejo pomoč.* Velikokrat pa nasilje izzove nasilje. S temi odgovori smo ovrgele tudi tretjo hipotezo.

V raziskovalno nalogo smo vključile tudi fante in njihov pogled na nasilje med dekleti. Tako smo četrto hipotezo, ki se glasi *»Fantje menijo, da dekle izvaja nasilje nad drugim dekletom najpogosteje z namenom, da pokaže svojo pomembnost.«*, s pomočjo vprašalnika za fante in tudi z odgovori, ki smo jih dobile v fokusni skupini, ovrgele. Fantje so nam v fokusni skupini na to vprašanje dali različne odgovore. Nekateri so se z našo hipotezo strinjali, drugi so ji nasprotovali in povedali, da mislijo, da do nasilja med dekleti pride zaradi iskanja in potrebe po pozornosti, ki je sicer dekle drugače ne bi bilo deležno. Med vprašanimi fanti pa jih največ meni, da je najpogostejši razlog za nasilje med dekleti želja po vrnitvi nasilnega dejanja (37 %). Odgovor želja po premoči in utrditvi položaja v družbi sledi s 33 %, kljub temu moramo hipotezo ovreči. Svetovalni delavci so si bili enotni, da dekleta z nasilnimi dejanji želijo pridobiti pozornost, da so

netolerantna in nezmožna sprejemati drugačnost, predvsem pa želijo obvladovati skupino sošolk ali sošolcev.

»Fantje menijo, da se med dekleti pojavlja več oblik psihičnega kot fizičnega nasilja« je bila naša peta hipoteza, s katero smo imele namen ugotoviti, kakšen je pogled fantov na nasilje med dekleti, ko so sami v vlogi opazovalca. Rezultati ankete, ki smo jo opravile s fanti, so nam pokazali, da so fantje, ki so priče nasilja med dvema dekletoma ali skupino deklet, največkrat priča besednemu nasilju (27 %). 19 % fantov je povedalo, da so bili priča fizičnega nasilja, medtem ko je psihičnemu nasilju med dekleti prisostvovalo le 8 % anketirancev. Čeprav prednjači psihično nasilje, pa je 55 % anketiranih deklet priznalo, da so se že steple z drugim dekletom.

Fantje, ki so sodelovali v fokusni skupini, so imeli precej mešano mnenje o vrsti nasilja, ki prevladuje med dekleti. Čeprav so poleg psihičnega naštel tudi verbalno, spolno in fizično, so izpostavili, da je med dekleti več psihičnega nasilja. S temi podatki hipotezo številka pet potrdimo.

Tudi svetovalni delavci so nam povedali, da se med dekleti zagotovo pojavlja več psihičnega kot fizičnega nasilja. Svetovalna delavka OŠ Ormož je povedala: ... *menim, da je med dekleti pogostejše psihično nasilje, saj so dekleta že po naravi manj fizično nasilna, so pa zagotovo večje opravljivke in znajo še kako prizadeti s svojim nesramnim in velikokrat »predolgim« jezičkom, svetovalna delavka OŠ Miklavž pri Ormožu pa: ... Deklice med seboj ne obračunavajo s pestmi, temveč na druge, bolj »prefinjene« načine.*

Šesto hipotezo smo si zastavile, ker smo želele ugotoviti, koliko učencev in učenk sploh pozna izraz »tete iz ozadja«. S pomočjo ankete smo prišle do rezultatov, da med dekleti pozna ta izraz 13 %, medtem ko med fanti ta izraz pozna 17 % anketiranih učencev. S pomočjo teh podatkov lahko hipotezo številka šest, ki se glasi »Manj kot polovica učenk in učencev pozna izraz »tete iz ozadja«, potrdimo. V anketi smo izvedele tudi, da največ fantov izraz »tete iz ozadja« povezuje z dekleti, ki ukazujejo drugim, kaj morajo narediti (37 %), med odgovori pa so po pogostosti sledili še dekleta, ki opazujejo nasilje (19 %), in dekleta, ki so nasilna (13 %).

Prav takšno vprašanje smo zastavile tudi anketiranim učenkam, ki so najpogosteje zapisale, da so »tete iz ozadja« učenke, ki se skrivajo, lažejo, sabotirajo in izkoriščajo druge (38 %). Nekatere so pojem povezale tudi z vrstnicami, ki niso popularne v družbi (25 %), in z osebo, ki nas opazuje ali nadzoruje (19 %). Prav tako kot fantje so tudi dekleta kar pogosto odgovorila, da tega pojma ne poznajo (12 %), nekaj deklet (6 %) pa bi s pojmom »tete iz ozadja« opisale nekoga, ki ga ne pozna veliko ljudi.

V intervjujih, ki smo jih opravile s štirimi svetovalnimi delavci, polovica intervjuvancev meni, da pozna izraz tete iz ozadja. Intervjuvanki, ki izraza ne poznata, pa pravita, da izraz povezujeta s »strici iz ozadja«. Svetovalna delavca, ki sta zapisala, da osebe, ki bi jih lahko označili s tem izrazom, povezujeta z dekleti, ki delujejo podtalno, ki iz ozadja narekujejo ostalim dekletom, kaj naj naredijo in manipulirajo s čustvi drugih deklet. Gospa Mojca Bauman Kralj nam je povedala, da se »tet iz ozadja« spominja tudi iz svojih šolskih dni, torej pojav deklet, ki bi jih lahko označili s tem pojmom ni nekaj novega.

V anketi je samo eno dekle izpostavilo, da je vrstnico prisililo v nasilje z izsiljevanjem. To je storila, ker misli, da je najpametnejša in jo vsi upoštevajo. Iz tega lahko zaključimo, da tete iz ozadja na šolah zagotovo obstajajo, čeprav v majhem številu in v posameznih primerih. Takšne posameznice lahko zakuhajo pravo zmešnjavo v medosebnih odnosih in razdrejo marsikatero dobro prijateljstvo, če se njihovo početje pravočasno ne odkrije.

Iz rezultatov naše raziskave je moč razbrati, da pojem »tete iz ozadja« še ni tako močno prepoznan v našem okolju. Prepričane pa smo, da bi dobile večji procent odgovorov v potrditev naših hipotez, predvsem zadnje, če bi predhodno razložile, kako si same razlagamo to besedno zvezo.

5. ZAKLJUČEK S SMERNICAMI ZA NAPREJ

S pomočjo prejetih odgovorov na vprašanja, zastavljena v vprašalnikih za dekleta in fante tretjega vzgojno-izobraževalnega obdobja naše in še treh sosednjih šol, odgovorov na vprašanja, zastavljena svetovalnim delavcem teh šol, ter informacij, ki so nam jih v fokusni skupini posredovali naši sošolci, smo podkrepile dejstva o nasilju, prebrana v strokovni literaturi in jih prenesle v naše okolje. Ugotovile smo, da je nasilje med dekleti prisotno tudi v našem okolju.

Nasilje je okrog nas in v širši družbi prisotno že dolgo. Zasedimo ga danes in ni verjeti, da ga jutri več ne bo. Kljub temu pa upamo, da smo z našim raziskovanjem tudi same prispevale svoj delež k temu, da bi se število nasilnih dejanja zmanjšalo, da bi bilo nasilje manj kruto in da bi se ga vsi bolj zavedali ter začeli ob njegovih pojavih primerneje reagirati. Potrdile smo, da so med mladimi prisotne različne oblike nasilja. Če je bila že več kot tretjina deklet med vprašanimi žrtev nasilja s strani svoje vrstnice, je to prav gotovo preveč. Že ena sama žrtev bi morala biti preveč, glede na to, kakšne razlage posledic nasilja na žrtvi in tudi na nasilnežu nam ponuja teorija.

Kot je iz naloge razvidno, smo se posvetile predvsem raziskovanju nasilja med dekleti. Nasilje med fanti je običajno zelo transparentno – jasno ga lahko opredelimo, hitro zaznamo in tudi lažje rešujemo, saj gre v večini primerov za fizično nasilje. Med dekleti pa je v večji meri prisotno psihično nasilje, ki je bolj prikrito, manj vidno in težje odkrito, če se žrtev ne opogumi, da bi v pogovoru z nekom opozorila nanj.

Še poseben poudarek smo skušale dati nasilju, ki ga posamezno dekle izvaja po naročilu drugega dekleta. Iz politike smo si sposodile pojem »strici iz ozadja« in ga prenesle v kontekst naše raziskovalne naloge ter »strice« spremenile v »tete«.

Upamo, da smo že z vprašalniki pri vrstnikih spodbudile razmišljanje o nasilju in predvsem o njegovih negativnih posledicah. Želele smo jih spodbuditi v razmišljanju, kakšne posledice nasilje pušča pri mladostnikih in kako se lahko izognemo njegovim neprijetnim posledicam. Fante smo spodbujale k opazovanju dogajanja med dekleti in jih opozorile, da lahko tudi oni s svojim vedenjem vplivajo na zmanjšanje tega pojava. Ugotovile smo, da so naši sošolci o tem pojavu sposobni resno razmišljati in govoriti ter bi lahko igrali pomembno vlogo pri zmanjšanju nasilja deklet nad dekleti. Hkrati pa bi se najbrž naučili tudi nesoglasja s svojimi vrstniki reševati na manj nasilne načine – s pogovorom, prilagajanjem, večjo mero uvidevnosti ter strpnosti pri sprejemanju drugačnih in tistih, ki imajo drugačna mnenja o posameznih stvareh.

Menimo, da smo tudi med intervjuvanimi svetovalnimi delavci prebudile kanček več zanimanja za to temo. Upamo, da bodo v prihodnje ob reševanju nasilja med dekleti pomislili tudi na morebitne »tete iz ozadja« in tako nasilje uspešneje reševali ter učinkoviteje pomagali tako žrtvam kot tudi nasilnicam.

Načrtujemo, da bomo še v tem šolskem letu anketiranim učencem na naši šoli na skupnem srečanju predstavile rezultate naše raziskave in jih tako še dodatno spodbudile k nenasilnemu vedenju in jim posredovale informacije, na koga se v lokalnem in širšem okolju lahko obrnejo, če se znajdejo v vlogi žrtve, nasilneža ali opazovalca in sami ne najdejo poti iz teh težav. Pripravile bomo tudi zloženke z osnovnimi informacijami o nasilju ter možnostih iskanja pomoči pri njegovem reševanju in jih razdelile vsem anketiranim. Te zloženke bomo posredovale tudi na ostale tri osnovne šole učencem, ki so bili vključeni v našo raziskavo.

Ker menimo, da se »tete iz ozadja« začnejo pojavljati že v nižjih razredih, bomo na naši šoli pripravile tudi pogovor z učenci drugega vzgojno-izobraževalnega obdobja in jih bomo tako poskusile informirati predvsem o nevarnostih, ki so posledica medvrstniškega nasilja. Učenci 4., 5. in 6. razreda imajo po našem mnenju, kljub pogovorom o nedopustnosti nasilja na razrednih urah in ob drugih priložnostih v šoli in doma, premalo informacij, kako ravnati v primeru, ko se znajdejo, v kateri od vlog v nasilnem vedenju. Predstavile jim bomo osnovne oblike nasilja, vloge,

ki se v njem pojavljajo, posledice, ki jih nasilje pusti na otrocih in mladostnikih ter možne načine pomoči. Še posebej bomo izpostavile vlogo »tete iz ozadja«, saj mislimo, da je pre pogosto spregledana in premalo obravnavana. Nanjo bomo opozorile tako dekleta – potencialne kandidatke za to vlogo – kot tudi fante, ki lahko s svojim vedenjem, poznavanjem dejstev in pravilnim reagiranjem pripomorejo k zmanjšanju nasilja.

Načrtujemo, da bomo rezultate naše raziskave in predvsem zaključke, do katerih smo prišle, predstavile tudi strokovnim delavcem vključenih šol. Želimo, da bi začeli pri reševanju vsakodnevnih nasilnih dejanj pogosteje razmišljati tudi o morebitnih prikritih »naročnikih« nasilja. O tistih, ki smo jih v naši nalogi opredelile kot »tete« in seveda tudi o »stricah«, saj bodo tako pri reševanju nasilja uspešnejši, predvsem pa učinkovitejši. Če jim bo uspelo spremeniti vedenje in razmišljanje, predvsem pa zaustaviti delovanje prikritih akterjev nasilja, bo ta pojav bistveno redkeje prisoten med mladimi, s katerimi se vsak dan srečujejo pri svojem delu.

Dogovarjamo se tudi, da bi svetovalna delavka na naši šoli v okviru te problematike spregovorila tudi s starši učencev drugega vzgojno-izobraževalnega obdobja. Posredovala bi jim rezultate naše raziskave in jim svetovala, kako lahko tudi sami spodbudijo svoje otroke, da se bodo bolje znašli v primeru nasilja in znali poiskati ustrezno pomoč.

Cilji naše raziskovalne naloge bodo doseženi, če bomo uspele zmanjšati pojav nasilja med vrstniki, predvsem tistega, ki ga nekdo izvaja po naročilu tretje osebe z namenom, da bi bil bolje sprejet v svojem okolju, ne glede na to, če prizadene ljudi okoli sebe. Našim sošolcem in tudi mlajšim bomo skušale povedati, da obstaja nešteto možnosti za skupno preživljanje prostega časa, ki so prijetne in pri katerih nam je lahko vsem lepo. Upamo, da jih bomo z opisom naših lastnih izkušenj najbolje prepričale, da je škoda časa za prepire, grde besede, neprimerno ravnanje z drugimi, saj sedaj že vemo, da so osnovnošolka leta najlepše obdobje, ki ga lahko preživimo z osebami, ki imajo podobne interese kot mi sami, in prav je, da v tem uživamo in da s svojim primernim vedenjem to dovolimo tudi drugim.

6. LITERATURA

Benčina, K. Prepoznajte, ali je vaš otrok žrtev nasilja med vrstniki. Vizita, 30. avgust 2011. Dostopno na: <http://vizita.si/clanek/novice/prepoznajte-ali-je-vas-otrok-zrtev-nasilja-med-vrstniki.html> (15. 12. 2016)

Hlebš, M. Strici in tete iz ozadja znova udarili. SiolNET, 15. 2. 2013. Dostopno na: <http://siol.net/novice/slovenija/planet-tv-strici-in-tete-iz-ozadja-znova-udarili-126869> (20. 2. 2017)

Jakop, N., Jemec Tomazin, M. Frazeološka simfonija. Sodobni pogledi na frazeologijo. Ljubljana: Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, 2013.

Kaj vemo o medvrstniškem nasilju. Za-nenasilje. Dostopno na: <http://www.za-nenasilje.si/GlavniMenu/ZaU%C4%8Ditelje/Vseomedvrstni%C5%A1kemnasilju/Kajvemoomedvrstni%C5%A1kemnasilju.aspx> (20. 12. 2016)

Kesič, K. Medvrstniško nasilje. Viva, 3. september 2010. Dostopno na: <http://www.viva.si/Psihologija-in-odnosi/314/Medvrstni%C5%A1ko-nasilje> (10. 1. 2017)

Klemenčič, S., Hlebec, V. FOKUSNE SKUPINE KOT METODA PRESOJANJA IN RAZVIJANJA KAKOVOSTI IZOBRAŽEVANJA. Ljubljana: Andragoški center Slovenije, 2007. Dostop: <http://poki.acs.si/documents/N-49-3.pdf> (22. 1. 2017)

Kršinar, I. 100 najvplivnejših Slovencev: Milan Kučan, gospodar iz ozadja in stric vseh stricev. Publishwall, 1. julij 2016. Dostopno na: <http://www.publishwall.si/igor.krsinar/post/162508/100-najvplivnejsh-slovencev-milan-kucan-gospodar-iz-ozadja-in-stric-vseh-stricev> (13. 1. 2017)

Lešnik, D. Vloga staršev pri preprečevanju nasilja v šoli. Osnovna šola Lovrenc na Pohorju, 15. januar 2014. Dostopno na: http://www.oslovrenc.si/files/2014/01/predavanje_starsi_%207_1_2014.pdf (20. 11. 2016)

Nasilje nad vrstniki. Ministrstvo za notranje zadeve: Policija. Dostopno na: <http://www.policija.si/index.php/preventiva-/preventiva/427-nasilje-nad-vrstniki> (15. 2. 2017)

Nasilje v šoli – bullying II. Družina EnaA. Dostopno na: <http://druzina.ena.com/otroci/Nasilje-v-soli-bullying-II.html> (9. 12. 2016)

NIJZ. Publikacije: Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju med mladostniki v Sloveniji HBSC 2014. Ljubljana, Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2015. Dostopno na: http://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/publikacije-datoteke/hbcs_2015_e_verzija30_06_2015.pdf (11. 1. 2017)

Olweus, D. Trpinčenje med učenci: kaj vemo in kaj lahko naredimo. Ljubljana: Zavod republike Slovenije za šolstvo in šport, 1995.

Pečjak, S. Medvrstniško nasilje v šoli. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete univerze v Ljubljani, 2014.

Pušnik, M. Projekt trpinčenje med otroki in mladostniki, delovno gradivo. Ljubljana: Zavod republike Slovenije za šolstvo, 1996.

Salihović, A. Nova zmaga stricev iz ozadja! Jim bomo to dovolili? Demokracija, 12. februar 2017. Dostopno na: <http://www.demokracija.si/komentar/nova-zmaga-stricev-iz-ozadja-jim-bomo-to-dovolili.html> (20. 2. 2017)

Ustrahovanje in šolarji. RTVSLO: Turbulenca. Dostopno na: <https://www.rtv slo.si/turbulenca/novica/310> (27. 11. 2016)

7. PRILOGE

PRILOGA A: Anketni vprašalnik za dekleta

Lep pozdrav! Smo Larisa, Nina in Hana, učenke OŠ Ormož. Pripravljamo raziskovalno nalogo z naslovom »*Tete iz ozadja*«. Zanima nas, kakšni so vzroki za nasilje in reakcije na nasilje med dekleti. Poiskati bomo poskusile vlogo "tet" iz ozadja, zanima pa nas tudi, kako na nasilje med dekleti gledajo fanti. Vprašalnik, ki nam bo pomagal pri nadaljnjem raziskovanju, je del naše raziskovalne naloge. Vprašanja natančno preberi in obkroži črko pred odgovorom, ki si ga izbrala. Premisli in iskreno odgovori. Vprašalnik je anonimen. Zahvaljujemo se ti za sodelovanje!

Starost: _____ Šola: _____

1) Si že bila žrtev nasilja **s strani drugih deklet**?

- a) DA
- b) NE

Če si na vprašanje 1 odgovorila z **DA**, nadaljuješ pri vprašanju 2:

(Če si na vprašanje 1 odgovorila z **NE**, greš na vprašanje 5)

2) Kakšne vrste **psihičnega nasilja** so že izvajala nad tabo? (možnih je več odgovorov)

- a) grožnje
- b) izsiljevanje
- c) posmehovanje
- d) poniževanje
- e) ustrahovanje
- f) dajanje vzdevkov
- g) drugo: _____

3) Kakšne vrste **fizičnega nasilja** so že izvajala nad tabo? (možnih je več odgovorov)

- a) brcanje
- b) pretepanje
- c) pljuvanje
- d) otipavanje
- e) metanje stvari
- f) drugo: _____

4) Kako si odreagirala po tem, ko je bilo drugo dekle **nasilno do tebe**? (možnih je več odgovorov)

- a) Dejanje sem obdržala zase.
- b) Povedala sem staršem, šolski svetovalni delavki ali drugi odrasli osebi.

- c) Zjokala sem se.
- d) Fizično sem obračunala z osebo, ki je bila do mene nasilna.
- e) Pogovorila sem se s prijateljico.
- f) drugo: _____

5) Si že bila kdaj **nasilna** do drugega dekleta?

- a) DA
- b) NE

Če si na vprašanje 5 odgovorila z NE, greš na vprašanje 11.

6) Zakaj si to počela? (izberi 1 odgovor)

- a) Vračala sem tisti, ki je bila nasilna do mene.
- b) Želela sem pokazati svojo premoč in tako utrditi svoj položaj v družbi.
- c) Nek fant mi je bil všeč in sem želela nanj narediti vtis.
- d) Drugo dekle mi je naročilo, naj bom nasilna.
- e) drugo: _____

Če si na vprašanje 6 odgovorila z d, potem odgovori na vprašanji 7, drugače greš na vprašanje 8.

7) Zakaj si bila nasilna do dekleta po naročilu drugega dekleta ? (izberi 1 odgovor)

- a) Če ne bi upoštevala njenih navodil, bi me izključila iz svoje družbe.
- b) Edino tako sem jo lahko prepričala, da spadam v njeno družbo.
- c) Če ne bi bila nasilna, bi se mi vrstnice posmehovale.
- d) drugo: _____

8) Če si tudi ti že kdaj deklet prisilila, da je bilo nasilno do drugega dekleta, kako si to naredila? (izberi 1 odgovor)

- a) Zagrozila sem ji, da se ne bom več družila z njo.
- b) Zagrozila sem ji, da bom izdala kakšno njeno skrivnost.
- c) Izsiljevala sem jo.
- d) Bila sem fizično nasilna do nje.
- e) To se mi še ni zgodilo.
- f) drugo: _____

9) Zakaj si drugo deklet prisilila, da je bilo nasilno? (izberi 1 odgovor)

- a) Ker sem tako pokazala, da sem najpomembnejša.
- b) Ker sem fizično najmočnejša in se me bojijo.
- c) Ker sem najpametnejša in vse upoštevajo, kar rečem.

d) drugo _____

10) Ali si se že kdaj stepla z drugim dekletom?

a) DA

b) NE

11) Ali poznaš izraz »tete iz ozadja«?

a) DA

b) NE

12) Če si na vprašanje 11 odgovorila z DA, zapiši, kako si ga razlagaš.

13) Če želiš z nami deliti še kakšno svoje mnenje ali razmišljanje o nasilnem vedenju deklet, lahko to zapišeš tukaj.

Še enkrat hvala za sodelovanje!

PRILOGA B: Anketni vprašalnik za fante

Lep pozdrav! Smo Larisa, Nina in Hana, učenke OŠ Ormož. Pripravljamo raziskovalno nalogo z naslovom »*Tete iz ozadja*«. Zanima nas, kakšni so vzroki za nasilje in reakcije na nasilje med dekleti. Poiskati bomo poskusile vlogo "tet" iz ozadja, zanima pa nas tudi, kako na nasilje med dekleti gledate fantje. Vprašalnik, ki nam bo pomagal pri nadaljnjem raziskovanju, je del naše raziskovalne naloge. Vprašanja natančno preberi in obkroži črko pred odgovorom, ki si ga izbral. Premisli in iskreno odgovori. Vprašalnik je anonimen. Zahvaljujemo se ti za sodelovanje!

Starost: _____

Šola: _____

- 1) Če poznaš dekle, ki je že kdaj bilo žrtev nasilja drugega dekleta, obkroži vrsto nasilja, **ki ga je izvajala nad njo**. (možnih je več odgovorov)
 - a) psihično (grožnje, izsiljevanje, poniževanje, ustrahovanje, posmehovanje ...),
 - b) fizično (brcanje, pretepanje, pljuvanje, uničevanje tvojih stvari ...),
 - c) besedno (grde besede, neprimerni vzdevki, zmerjanje, kričanje ...),
 - d) spolno (otipavanje, neprimerne besede, vezane na spolnost ...),
 - e) drugo: _____,
 - f) ne poznam nobenega dekleta, ki bi bilo žrtev nasilja drugega dekleta.

- 2) **Kaj si naredil**, če si že bil priča, da je bilo dekle nasilno do dekleta? (obkroži 1 odgovor).
 - g) Dejanje sem obdržal zase.
 - h) Povedal sem staršem, šolski svetovalni delavki ali drugi odrasli osebi.
 - i) Bil sem žalosten, presenečen.
 - j) Fizično sem obračunal z osebo, ki je bila nasilna do dekleta.
 - k) Pogovoril sem se s prijateljem.
 - l) drugo: _____
 - m) Nisem še bil priča takemu nasilju.

Če si pri 2. vprašanju izbral **odgovor g**, greš na vprašanje 5.

- 3) Če si že bil kdaj priča nasilju **dekleta nad dekletom**, odgovori, zakaj misliš, da je dekle to počelo? (izberi 1 odgovor)
 - a) Vračala je tisti, ki je bila nasilna do nje.
 - b) Želela je pokazati svojo premoč in tako utrditi svoj položaj v družbi.
 - c) Nek fant ji je bil všeč in je želela nanj narediti vtis.
 - d) Drugo dekle ji je naročilo, naj bo nasilna.
 - e) drugo: _____

Če si pri 3. vprašanju izbral **odgovor d**, odgovori na vprašanje 4, drugače greš na vprašanje 5.

- 4) Zakaj misliš, da je bilo **deklet nasilno do dekleta** po naročilu drugega dekleta? (izberi 1 odgovor)
 - a) Če ne bi upoštevalo njenih navodil, bi jo izključila iz svoje družbe.
 - b) Edino tako jo je lahko prepričala, da spada v njeno družbo.

- c) Če ne bi bila nasilna, bi se ji vrstnice posmehovale.
d) drugo: _____
- 5) Kaj misliš, **kako dekle najpogosteje prisili** dekle, da je nasilno do drugega dekleta? (izberi 1 odgovor)
- a) Zagrozijo ji, da se ne bodo več družila z njo.
b) Zagrozijo ji, da bodo izdala kakšno njeno skrivnost, ki ji jo je zaupala.
c) Z izsiljevanjem.
d) Do nje je fizično nasilna.
e) drugo: _____
- 6) **Zakaj misliš**, da dekle najpogosteje prisili drugo dekle, da je nasilno do tretjega dekleta? (izberi 1 odgovor)
- a) Ker tako pokaže, da je najpomembnejša.
b) Ker je fizično najmočnejša in se je druge bojijo.
c) Ker je najpametnejša in vse upoštevajo, kar reče.
d) drugo: _____
- 7) Ali poznaš izraz »tete iz ozadja«?
- a) DA
b) NE
- 8) Če si na vprašanje 7 odgovoril z DA, zapiši, kako si ga razlagaš.
- _____
- _____
- 9) Če želiš z nami deliti še kakšno svoje mnenje ali razmišljanje o nasilnem vedenju deklet, lahko to zapišeš tukaj.
- _____
- _____

Še enkrat hvala za sodelovanje!

PRILOGA C: Intervju s svetovalnimi delavci

Spoštovani,

smo Larisa, Nina in Hana, učenke OŠ Ormož. Pripravljamo raziskovalno nalogo z naslovom »*Tete iz ozadja*«. Zanima nas, kakšni so vzroki za nasilje in reakcije na nasilje med dekleti. Poiskati bomo poskusile vlogo "tete" iz ozadja. Zanima pa nas tudi, kako na nasilje med dekleti gledajo fantje. Prosimo Vas, da si vzamete nekaj časa in odgovorite na spodnja vprašanja, hkrati pa se vam zahvaljujemo za sodelovanje!

1. Ali se na vaši šoli srečujete s pojavom nasilja med dekleti?
2. Menite, da je med dekleti več psihičnega ali fizičnega nasilja?
3. Katere oblike zaznanega nasilja se pojavljajo?
4. Zaradi katerih razlogov menite, da dekle izvaja nasilje nad drugim dekletom?
5. Kako se dekleta najpogosteje odzovejo na nasilje?
6. Kako menite, da se fantje odzivajo na nasilje med dekleti?
7. Poznate izraz »*tete iz ozadja*«?
8. Kako bi ga razložili?
9. Ste se s tem pojavom na vaši šoli že srečali?

PRILOGA D: Vprašanja za fokusno skupino

1. Kako bi opredelili pojem »tete iz ozadja«?
2. Zakaj mislite, da prihaja do tega, da eno dekle izsiljuje drugo, naj bo nasilna do tretje?
3. Kako se po vašem mnenju največ deklet odzove na nasilje?
4. Kakšne vrste nasilja po vašem mnenju prevladujejo med dekleti?
5. Mislite, da je več psihičnega ali fizičnega nasilja?
6. Kako bi vi ustavili nasilje?
7. Kakšne so posledice psihičnega nasilja?
8. Kaj menite o nasilju med dekleti?
9. Kaj ste naredili, ko smo imeli v našem razredu primer "tete iz ozadja", in kaj se je sploh dogajalo?
10. Menite, da je storilka obžalovala svoje dejanje?